

**UCHWAŁA NR XXIX/404/2017
RADY MIEJSKIEJ W KOSZALINIE**

z dnia 23 marca 2017 r.

**w sprawie przyjęcia „Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie
w Koszalinie za 2016 rok”.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446, poz. 1579 i poz. 1948), art. 12 pkt 11 w związku z art. 92 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 814, poz. 1579 i poz. 1948), art. 110 ust. 9 oraz art. 112 ust. 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930, poz. 1583, poz. 1948 i poz. 2174), art. 76 ust. 4 pkt 15 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 575, poz. 1583 i poz. 1860) Rada Miejska w Koszalinie uchwala, co następuje:

§1. Przyjmuje „Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za 2016 rok”, stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miejskiej

Krystyna Kościńska

MIEJSKI OŚRODEK POMOCY RODZINIE W KOSZALINIE

Załącznik
do Uchwały Nr XXIX/404/2017
Rady Miejskiej w Koszalinie
z dnia 23 marca 2017 roku

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY RODZINIE W KOSZALINIE ZA 2016 ROK

KOSZALIN 2017

Wstęp	5
1. Struktura organizacyjna Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie	6
2. Kadra MOPR	6
2.1. Zatrudnienie i wynagrodzenie	6
2.2. Kwalifikacje i wykształcenie pracowników	8
2.3. Doksztalcenie i szkolenie pracowników	9
3. Środki finansowe wydatkowane w 2016 roku	9
4. Zadania realizowane przez MOPR	11
4.1. Zadania własne gminy	11
4.1.1. Zasiłki celowe i okresowe, składki na ubezpieczenie społeczne	11
4.1.2. Zasiłki stałe	13
4.1.3. Dożywianie	13
4.1.4. Usługi opiekuńcze	14
4.1.5. Kierowanie i umieszczanie w domach pomocy społecznej	15
4.1.6. Wsparcie osób w podeszłym wieku	17
4.1.7. Schronienie i pomoc osobom bezdomnym	17
4.1.8. Sprawianie pogrzebów	19
4.1.9. Dodatki mieszkaniowe	19
4.1.10. Mieszkanie chronione	20
4.1.11. Składki zdrowotne	21
4.1.12. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka finansowana ze środków własnych gminy - tzw. „koszalińskie becikowe”	21
4.2. Zadania zlecone gminie	22
4.2.1. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	22
4.2.2. Wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki	23
4.2.3. Świadczenia rodzinne, opiekuńcze i fundusz alimentacyjny	23
4.2.3.1. Świadczenia rodzinne	23
4.2.3.2. Zasiłek dla opiekunów	28
4.2.3.3. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	29
4.2.3.4. Obsługa dłużników alimentacyjnych	30
4.2.3.5. Pomoc państwa w wychowywaniu dzieci (świadczenie wychowawcze 500+)	32
4.2.3.6. Dodatki energetyczne	33
5. Zadania własne powiatu	34
5.1. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej	35
5.2. Kierowanie dzieci do placówek opiekuńczo-wychowawczych	42
5.3. Udzielanie pomocy w integracji ze środowiskiem osobom pełnoletnim mającym trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, zakłady poprawcze, rodziny zastępcze	43
5.4. Poradnictwo specjalistyczne	44
5.5. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych	45
6. Zadania z zakresu administracji rządowej realizowane przez powiat	48
6.1. Pomoc cudzoziemcom	48
6.2. Dodatek wychowawczy	48
7. Mierniki realizowanych zadań	49
7.1. Świadczeniobiorcy systemu pomocy społecznej	49

7.2.	Powody przyznania pomocy rodzinom objętym pomocą społeczną _____	50
7.3.	Decyzje i odwołania _____	50
7.4.	Skargi _____	51
7.5.	Kontrole zewnętrzne _____	51
8.	Pomoc środowiskowa _____	52
8.1.	Praca socjalna _____	53
8.2.	Kontrakt socjalny _____	53
8.3.	Asystent rodziny _____	54
8.4.	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie _____	55
8.5.	Pomoc dla osób opuszczających zakłady karne _____	56
8.6.	Działalność Klubu Integracji Społecznej _____	56
9.	Realizacja programów i projektów dotyczących działań z zakresu pomocy społecznej _	57
9.1.	Program korekcyjno- edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie _____	57
10.	Inne zadania realizowane przez MOPR w Koszalinie _____	57
10.1.	Wypoczynek letni _____	57
10.2.	Obóz survivalowy z elementami profilaktyki uzależnień, skierowany do podopiecznych MOPR – młodzieży z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym i współuzależnionych _____	58
10.3.	Weekendowe warsztaty wyjazdowe połączone ze specjalistycznymi zajęciami terapeutycznymi _____	58
10.4.	Stáže zawodowe i praktyki studenckie _____	59
10.5.	Prace społecznie użyteczne _____	59
10.6.	Program odpracowywania zadłużenia z tytułu czynszów oraz innych opłat za używanie lokalu komunalnego Gminy Miasto Koszalin _____	60
10.7.	IV Koszalińskie Forum Psychiatrii Środowiskowej _____	60
10.8.	Udział w programach lokalnych _____	61
10.8.1.	Program Zapobiegania Przemocy oraz Ochrony Porządku Publicznego i Bezpieczeństwa Obywateli pn. „Bezpieczny Koszalin” _____	61
10.8.2.	„Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalin na lata 2016-2020” _____	61
10.8.3.	„Miejski Program Wychodzenia i Przeciwdziałania Bezdumności na lata 2016-2020” _	62
10.8.4.	„Miejski Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2016-2018”	62
10.8.5.	„Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie miasta Koszalina na lata 2016 – 2020” _____	63
11.	Współpraca z innymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi _____	63
12.	Działalność informacyjno-promocyjna _____	66
13.	Wybrane działania w celu poprawy funkcjonowania MOPR _____	67
14.	Potrzeby _____	68
Wykaz wykresów i tabel _____		70

Wstęp

Zgodnie z Uchwałą nr XXIV/315/2016 Rady Miejskiej w Koszalinie z dnia 27 października 2016 r. w sprawie nadania Statutu Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Rodzinie w Koszalinie ze zm. od 01.01.2017 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Koszalinie otrzymał nazwę „Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koszalinie”.

W sprawozdaniu z działalności za 2016 rok przyjęto nazwę obecnie obowiązującą, tj. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koszalinie.

Zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej kierownik ośrodka pomocy społecznej składa coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka i przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej, natomiast zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 15 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przedstawia sprawozdanie z efektów pracy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Sprawozdanie niniejsze, ze względu na komplementarny zakres informacji wynikających ze spełnienia obydwu powołanych wyżej obowiązków sprawozdawczych, prezentuje te informacje łącznie.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koszalinie jest jednostką budżetową, powołaną do realizacji zadań własnych gminy i powiatu oraz zadań zleconych gminie i powiatowi przez administrację rządową. W 2016 roku MOPR działał na podstawie Statutu przyjętego Uchwałą Nr XVII/215/2011 Rady Miejskiej w Koszalinie z dnia 22 grudnia 2011 r. ze zm. oraz Zarządzenia nr 20 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszalinie z dnia 29 marca 2016 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszalinie.

Jednym z głównych aktów prawnych, na podstawie, którego funkcjonuje MOPR, jest ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Ponadto MOPR realizuje zadania wynikające z innych ustaw, a w szczególności z:

- ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – prawo energetyczne,
- ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych,
- ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
- ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

1. Struktura organizacyjna Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie

Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku w skład wewnętrznej struktury organizacyjnej MOPR wchodziły następujące komórki organizacyjne:

- Dyrektor – Bogumiła Szczepanik,
- Zastępca Dyrektora ds. Świadczeń – Violetta Jakubowska,
- Zastępca Dyrektora ds. Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej – Urszula Borzęcka,
- Główny Księgowy – Danuta Leciaho-Szymańska,

- Dział Administracyjno – Techniczny,
- Dział Dodatków Mieszkaniowych,
- Dział Finansowo – Księgowy,
- Dział Obsługi Świadczeń,
- Dział Opieki Zastępczej,
- Dział Organizacji i Kadr,
- Dział ds. Osób Starszych i Niepełnosprawnych,
- Dział Projektów Rozwojowych,
- Dział Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych,
- Rejon Pracy Socjalnej nr 1,
- Rejon Pracy Socjalnej nr 2,
- Stanowisko ds. bhp,
- Zespół ds. Bezdomności,
- Zespół Informatyków,
- Zespół Kontroli,
- Zespół ds. Koordynacji Działań w Zakresie Przeciwdziałania Przemocy,
- Zespół Radców Prawnych.

2. Kadra MOPR

2.1. Zatrudnienie i wynagrodzenie

Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku, zadania własne gminy i powiatu oraz zadania zlecone gminie i powiatowi przez administrację rządową realizowało 195 pracowników.

Struktura i stan zatrudnienia kadry MOPR przedstawiały się następująco:

- liczba etatów – 192,5,
- liczba osób zatrudnionych – 195 pracowników, w tym:

Tabela nr 1. Zatrudnienie w MOPR w podziale na komórki wg stanu na 31.12.2016 r.

Lp.	Stanowiska	Liczba osób
I	Kierownicze stanowiska urzędnicze, w tym:	20
1.	Dyrektor	1
2.	Zastępca Dyrektora	2
3.	Główna Księgowa	1
4.	Kierownik Działu	11
5.	Zastępca Kierownika Działu	5
II	Pracownicy socjalni, w tym:	52
1.	Starszy specjalista pracy socjalnej	8
2.	Specjalista pracy socjalnej	18
3.	Starszy pracownik socjalny	11
4.	Pracownik socjalny	15
III	Specjaliści, w tym:	7
1.	psycholog	5
2.	pedagog	1
IV	Koordinator rodzinnej pieczy zastępczej	4
V	Asystent rodziny	4
VI	Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach urzędniczych	105
VII	Pozostałe stanowiska pomocnicze i obsługi	4
	Ogółem:	195

Źródło: MOPR

Tabela nr 2. Pracownicy zatrudnieni na stanowisku pracownik socjalny z podziałem na komórki organizacyjne wg stanu na dzień 31.12.2016 r.*

Lp.	Dział	Stanowisko	Liczba osób
1.	Dział ds. Osób Starszych i Niepełnosprawnych	Pracownik socjalny	8
2.	Dział Opieki Zastępczej	Pracownik socjalny	3
3.	Rejon Pracy Socjalnej nr 1	Pracownik socjalny	18
4.	Rejon Pracy Socjalnej nr 2	Pracownik socjalny	16
5.	Zespół ds. Bezdomności	Pracownik socjalny	4
6.	Zespół ds. Koordynacji Działań w Zakresie Przeciwdziałania Przemocy	Pracownik socjalny	3
	Razem:		52

* Dotyczy osób zatrudnionych na stanowisku pracownik socjalny, starszy pracownik socjalny, specjalista pracy socjalnej, starszy specjalista pracy socjalnej.

Źródło: MOPR

Na dzień 31 grudnia 2016 roku MOPR zatrudniał 52 pracowników socjalnych, na 2 190 rodzin, którym przyznano świadczenia, co zgodnie ze sprawozdaniem MPIPS-03 za 2016 rok z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach

- stanowi jednego pracownika socjalnego zatrudnionego w pełnym wymiarze czasu pracy na 42 rodziny i osoby samotnie gospodarujące. MOPR spełnia wymóg art. 110 pkt 11 ustawy o pomocy społecznej, tj. jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Przeciętne wynagrodzenie kadry MOPR na dzień 31.12.2016 r. wyniosło 3 211,27 zł, natomiast przeciętne wynagrodzenie 52 osób zatrudnionych na stanowisku pracownik socjalny wyniosło 3 073,14 zł.

Pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie zatrudnieni na stanowiskach urzędniczych podlegają corocznej ocenie kwalifikacyjnej. Na przestrzeni 2016 roku oceną objęto 60 pracowników, z których:

- 44 osoby (tj. 73,33 % ogółu ocenianych) otrzymały ocenę bardzo dobrą,
- 15 osób (tj. 25,00 % ogółu ocenianych) otrzymało ocenę dobrą,
- 1 osoba (tj. 1,67 % ogółu ocenianych) otrzymała ocenę zadawalającą,
- 0 osób (tj. 0,00 % ogółu ocenianych) otrzymało ocenę negatywną.

2.2. Kwalifikacje i wykształcenie pracowników

Kadra kierownicza, pracownicy zatrudnieni na stanowiskach urzędniczych, pomocniczych i obsługi posiadają wykształcenie wymagane przepisami Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych. Ponadto wszystkim pracownikom stwarza się warunki umożliwiające podnoszenie kwalifikacji zawodowych w ramach szkoleń, kursów, seminariów.

Tabela nr 3. Wykształcenie pracowników MOPR w podziale na komórki wg stanu na 31.12.2016 r.

Komórka organizacyjna	I. pracowników	zasadnicze	średnie	licencjackie	magisterskie	podypłomowe
Dyrektor	1				2	2
Zastępca Dyrektora	2				2	3
Główny Księgowy	1		1			
Dział Administracyjno-Techniczny	13	2	2	3	6	2
Dział Finansowo – Księgowy	15		3	2	10	3
Dział Obsługi Świadczeń	11		5	1	5	3
Dział Opieki Zastępczej	19		1		18	6
Dział Organizacji i Kadr	5			1	4	1
Dział Projektów Rozwojowych	4				4	2
Dział Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych	36		1	6	29	8
Dział Dodatków Mieszkaniowych	8			2	6	1

Dział ds. Osób Starszych i Niepełnosprawnych	13		3	1	9	5
Rejon Pracy Socjalnej nr 1	27		2	7	18	2
Rejon Pracy Socjalnej nr 2	24		5	2	17	3
Zespół ds. Bezdomności	4		2		2	2
Zespół Informatyków	2				2	
Zespół Kontroli	1				1	1
Zespół ds. Koordynacji Działań w Zakresie Przeciwdziałania Przemocy	4		1	1	2	3
Zespół Radców Prawnych	4				4	
Stanowisko ds. bhp	1				1	1
Razem	195	2	26	26	141	48

Źródło: MOPR

2.3. Dokszałcenie i szkolenie pracowników

W ostatnich latach obserwuje się wzrost liczby realizowanych przez pomoc społeczną zadań, co wiąże się z koniecznością stałego doskonalenia zawodowego, poszerzania posiadanej wiedzy przez pracowników MOPR. W roku 2016 pracownicy MOPR podnieśli swoje kwalifikacje w następujących formach dokszałcenia:

- studiach pierwszego stopnia - 1 osoba,
- studiach podyplomowych - 1 osoba.

Tabela nr 4. Szkolenia pracowników w 2016 roku

Liczba odbytych szkoleń	Liczba osób objętych szkoleniami	Środki wydatkowane na szkolenia, w tym delegacje (w tys. zł)	
		Koszt szkoleń	Koszt delegacji
83	183	34,7	8,6

Źródło: MOPR

3. Środki finansowe wydatkowane w 2016 roku

Na realizację zadań oraz utrzymanie komórek organizacyjnych w 2016 roku MOPR wydatkował środki w wysokości **90 193,0 tys. zł**, w tym:

- z budżetu miasta na zadania własne gminy **24 535,2 tys. zł**,
- z budżetu państwa na zadania zleczone gminie **59 568,6 tys. zł**,
- z budżetu miasta na zadania własne powiatu **5 104,3 tys. zł**,
- z budżetu państwa na zadania zleczone powiatowi **984,9 tys. zł**.

MOPR realizował także zadania z zakresu rehabilitacji społecznej finansowane z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Obsługa finansowa PFRON odbywała się w Urzędzie Miejskim. W okresie od 01.01.2016 r. do 31.12.2016 r. wydatkowano kwotę **2 313,0 tys. zł**. Ponadto realizowany był pilotażowy program „Aktywny

samorząd”, na który wydatkowano kwotę **237,7 tys. zł** oraz zadania finansowane z Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w kwocie **195,7 tys. zł**.

Tabela nr 5. Wydatki na realizację wszystkich zadań MOPR w latach 2014-2016

Rozdział	Treść	Wykonanie w 2014 r. w tys. zł	Wykonanie w 2015 r. w tys. zł	Wykonanie w 2016 r. w tys. zł
85195	Pozostała działalność	10,6	14,3	12,9
	zadania zlecone gminie	10,6	14,3	12,9
85201	Placówki opiekuńczo-wychowawcze	1 023,0	946,2	706,4
	zadania własne powiatu	1 023,0	946,2	649,1
	zadania zlecone powiatowi	-	-	57,3
85202	Domy Pomocy Społecznej	4 103,0	4 025,8	3 658,8
	zadania własne gminy	4 103,0	4 025,8	3 658,8
85203	Ośrodki wsparcia	262,9	181,6	9,3
	zadania własne gminy	262,9	181,6	9,3
85204	Rodziny zastępcze	3 554,5	3 906,4	4 657,4
	zadania własne powiatu	3 534,8	3 906,4	3 754,2
	zadania zlecone powiatowi	19,7	-	903,2
85205	Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy	7,5	5,9	5,9
	zadania własne powiatu	-	-	-
	zadania zlecone powiatowi	7,5	5,9	5,9
85206	Wspieranie rodziny	119,1	136,8	172,6
	zadania własne gminy	119,1	136,8	172,6
85211	Świadczenie wychowawcze	-	-	35 091,3
	zadania zlecone gminie	-	-	35 091,3
85212	Świadczenia rodzinne	19 967,8	21 418,2	24 656,5
	zadania własne gminy	491,4	768,6	810,1
	zadania zlecone gminie	19 476,4	20 649,6	23 846,4
85213	Składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej	327,3	404,0	465,6
	zadania własne gminy	190,0	178,4	201,6
	zadania zlecone gminie	137,3	225,6	264,0
85214	Zasiłki i pomoc w naturze	4 565,1	4 009,6	3 361,9
	zadania własne gminy	4 565,1	4 009,6	3 361,9
85215	Dodatki mieszkaniowe	5 076,8	4 806,9	4 264,7
	zadania własne gminy	4 996,2	4 707,6	4 185,5
	zadania zlecone gminie	80,6	99,3	79,2
85216	Zasiłki stałe	2 105,5	2 123,4	2 438,6
	zadania własne gminy	2 105,5	2 123,4	2 438,6
85218	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	707,2	707,2	700,0
	zadania własne powiatu	707,2	707,2	700,0
85219	Ośrodki Pomocy Społecznej	7 469,9	7 928,9	8 418,6
	zadania własne gminy	7 433,8	7 889,7	8 366,1
	zadania zlecone gminie	36,1	39,2	52,5
85220	Jednostki Specjalistyczne poradnictwa socjalnego, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	18,9	15,2	18,6
	zadania własne gminy	18,9	15,2	18,6
85228	Usługi opiekuńcze	1 628,1	1 343,9	279,5
	zadania własne gminy	1 628,1	1 180,3	57,2

	zadania zlecone gminie	-	163,6	222,3
85231	Pomoc dla cudzoziemców	5,6	-	18,5
	zadania zlecone powiatowi	5,6	-	18,5
85232	Centra Integracji społecznej	18,5	23,2	21,4
	zadania własne gminy	18,5	23,2	21,4
85295	Pozostała działalność	1 557,5	1 139,8	1 234,5
	zadania własne gminy	993,3	1 096,3	1 233,5
	zadania zlecone gminie	563,2	8,3	-
	zadania powierzone gminie	-	34,2	-
	zadania własne powiatu	1,0	1,0	1,0
85395	Pozostała działalność	981,9	41,8	-
	zadania własne gminy Program 'Nowy zawód, nowa perspektywa'	314,8	41,8	-
	Ogółem	53 510,7	53 179,0	90 193,0

Źródło: MOPR

4. Zadania realizowane przez MOPR

4.1. Zadania własne gminy

4.1.1. Zasiłki celowe i okresowe, składki na ubezpieczenie społeczne

W ramach realizacji zadań własnych gminy przyznawano i wypłacano świadczenia pieniężne osobom/rodzinom, których dochód był niższy od kryterium dochodowego:

- zasiłek okresowy – przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie,
- zasiłek celowy – przyznawany na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej (w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego).

Kryterium dochodowe określone w ustawie o pomocy społecznej wynosi:

- dla osoby samotnie gospodarującej - 634 zł,
- dla osoby w rodzinie - 514 zł.

Tabela nr 6. Realizacja pomocy społecznej w formie zasiłków celowych i okresowych oraz składek na ubezpieczenie społeczne w latach 2014-2016

Lp.	Formy pomocy	Wykonanie za 2014 r.		Wykonanie za 2015 r.		Wykonanie za 2016 r.		Dynamika (8:6) %
		Liczba osób	Kwota świadczeń w tys. zł	Liczba osób	Kwota świadczeń w tys. zł	Liczba osób	Kwota świadczeń w tys. zł	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Zasiłki celowe w tym:	x	2 653,4	x	2 746,1	x	2 584,8	94,13
1.1	Żywność	486	118,7	743	256,1	415	142,0	55,45
1.2	Opał	423	251,0	370	215,2	316	211,4	98,23

1.3	Odzież	576	65,2	442	54,5	252	29,6	54,31
1.4	Leki	171	31,0	181	40,7	137	40,8	100,24
1.5	Posiłki	1 115	1 142,7	1 287	1 468,8	1 063	1 234,4	84,04
	w tym: dotacja z budżetu państwa	x	618,5	x	807,3	x	792,0	98,10
1.6	Zasiłek na zakup posiłku	872	565,4	540	408,8	458	544,6	133,22
	w tym: dotacja z budżetu państwa	x	344,5	x	245,2	x	381,2	155,46
1.7	Inne formy pomocy	1 144	425,4	727	251,9	642	241,9	96,03
1.8	Specjalne Zasiłki celowe	127	54,0	118	50,1	75	36,3	72,46
1.9	Zdarzenia losowe	x	x	x	x	32	103,8	x
	w tym: dotacja z budżetu państwa	x	x	x	x	22	87,2	x
2	Zasiłki okresowe	1 672	2 874,7	1 351	2 316,0	1093	1 950,4	84,21
3	Ogółem	x	5 528,1	x	5 062,1	x	4 535,2	89,59

Źródło: MOPR

Przedstawione dane wykazują tendencją główną: spadek liczby osób i wydatków ogółem na zasiłki okresowe (spadek o prawie 260 osób uprawnionych od 2015 roku), co wiąże się również z mniejszą liczbą osób uprawnionych do zasiłków celowych.

W ramach realizacji zadań własnych gminy przyznawano i wypłacano świadczenia pieniężne osobom/rodzinom, których dochód był wyższy niż kryterium dochodowe:

- specjalny zasiłek celowy – przyznawany na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej (w szczególności na zakup leków, opatu) osobom niepełnosprawnym, długotrwale chorym, wymagającym systematycznego leczenia, nie mającym możliwości uzyskania dodatkowych dochodów,
- zasiłek celowy w przypadku poniesienia strat w wyniku zdarzenia losowego.

W roku 2016 Gmina Miasto Koszalin otrzymała dotację celową od Wojewody Zachodniopomorskiego z przeznaczeniem na wypłatę zasiłków celowych dla osób poszkodowanych w wyniku pożaru budynku socjalnego w Koszalinie przy ul. Słowiańskiej 7,

który miał miejsce w dniu 9 stycznia 2016 r. Wsparcie otrzymały 32 osoby na kwotę 103,8 tys. zł, w tym z dotacji Wojewody 22 osoby na ogólną kwotę 87,2 tys. zł.

Pomoc przeznaczona była na zaspokojenie najpilniejszych potrzeb socjalnych (odzież, obuwie, środki czystości i higieny osobistej, leki), na zakup wyposażenia mieszkań, remont otrzymanych lokali mieszkalnych.

4.1.2. Zasiłki stałe

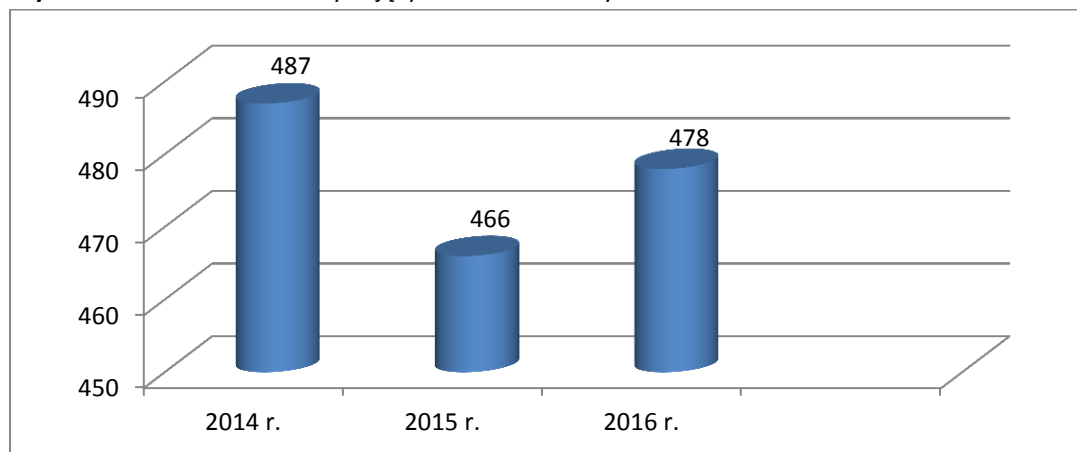
Zasiłek stały przysługuje:

- pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej – 634 zł,
- pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie – 514 zł.

Maksymalna kwota zasiłku stałego wynosi 604 zł, a minimalna wysokość zasiłku nie może być niższa niż 30 zł miesięcznie.

W roku 2016 pomocą w formie zasiłku stałego objęto 478 osób, wydając na ten cel 2 438,6 tys. zł.

Wykres nr 1. Liczba osób korzystających z zasiłków stałych w latach 2014-2016

Źródło: MOPR

4.1.3. Dożywianie

Uchwała Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie wieloletniego programu wspierania gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020, ustanowiła wieloletni program wspierania finansowego gmin w realizacji zadania dożywiania dzieci i zapewnienia posiłku osobom tego pozbawionym „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

W ramach ww. programu oraz na podstawie uchwał Rady Miejskiej w Koszalinie:

- 1) nr XXXIX/589/2014 z dnia 6 lutego 2014 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnej pomocy w zakresie dożywiania w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020,
- 2) nr XIX/290/2004 Rady Miejskiej w Koszalinie z dnia 28 października 2004 r. w sprawie ustalenia zasad zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej, z wyłączeniem wydatków na usługi oraz zasiłki na ekonomiczne usamodzielnienie,

udzielane było wsparcie w formie gorącego posiłku i świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności:

- dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej,
- uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej,
- osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w szczególności osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym.

Ponadto, na podstawie uchwały Rady Miejskiej w Koszalinie nr XXXIX/590/2014 z dnia 6 lutego 2014 r., ze zmianami, w sprawie przyjęcia programu osłonowego „Pomoc w formie posiłku dla dzieci i uczniów udzielana na wniosek dyrektora szkoły lub przedszkola” w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020, w 2016 roku na wniosek dyrektorów szkół i przedszkoli udzielana była pomoc w formie posiłków dla dzieci w szkołach bez potrzeby ustalania sytuacji rodziny w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wydania przez MOPR decyzji administracyjnej.

W roku 2016 z pomocy w formie posiłków i zasiłku celowego na zakup posiłku przyznanych decyzją administracyjną skorzystało:

- z posiłków - 1 063 osoby, w tym: 617 dzieci i młodzieży i 446 osób dorosłych,
- z zasiłku celowego na zakup posiłku – 458 osób/rodzin, którym przyznano decyzją świadczenie (z tej formy pomocy skorzystało 778 osób będących w ww. rodzinach).

Dożywianiem w formie posiłków na wnioski dyrektorów szkół i przedszkoli objęto 84 dzieci i młodzieży.

Na realizację programu wydatkowano kwotę 1 779,0 tys. zł, w tym:

- dotacja Wojewody Zachodniopomorskiego w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” - 1 173,2 tys. zł,
- środki własne gminy - 605,8 tys. zł.

4.1.4. Usługi opiekuńcze

Usługi opiekuńcze należą do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Obligatoryjnie przysługują osobom samotnym. Obejmują pomoc w zaspokajaniu

codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnianie kontaktów z otoczeniem. Osobom obłożnie chorym o największym stopniu dysfunkcji organizmu, całkowicie niezdolnym do samodzielnej egzystencji zapewniana jest opieka trzy razy w ciągu dnia, a także w dni wolne od pracy, niedziele i święta.

Od 31 sierpnia 2015 roku Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koszalinie wydaje decyzje dla osób kwalifikujących się do objęcia usługami opiekuńczymi. Usługi świadczone są przez Dom Pomocy Społecznej w Koszalinie.

Usługi opiekuńcze świadczone są w zakresie:

- czynności gospodarczych,
- czynności pielęgnacyjnych,
- pomocy w rozwiązywaniu problemów zdrowotnych, rodzinnych oraz pośredniczenie w załatwianiu spraw, doręczaniu pism itp.

Wśród 100% podopiecznych w ok. 80% środowisk wykonywane są czynności porządkowe, wspomaganie w higienie dotyczy ok. 60-70% świadczonych usług.

Tabela nr 7. Liczba osób, którym wydano decyzje o przyznaniu usług w latach 2014-2016

Usługi opiekuńcze	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Liczba osób	234	267	321

Źródło: MOPR

W roku 2016 nastąpił wzrost liczby osób korzystających z usług opiekuńczych o 20% w stosunku do roku 2015 a o 37% w stosunku do roku 2014 r. Spośród nowych 94 osób, które w 2016 r. objęto usługami opiekuńczymi 8 osób (8%) zostało umieszczonych lub oczekuje na umieszczenie w domach pomocy społecznej. Spośród 321 podopiecznych korzystających z usług opiekuńczych łącznie w domach pomocy społecznej umieszczonych zostało 14 osób (4%).

Spośród osób objętych usługami opiekuńczymi największą grupę wiekową stanowią osoby w wieku 80-84 lata - 24%, 70-79 lat - 23%, osoby w wieku 85-90 lat stanowią 22%.

4.1.5. Kierowanie i umieszczanie w domach pomocy społecznej

Do zadań własnych gminy z zakresu pomocy społecznej należy kierowanie osób do domów pomocy społecznej. O skierowanie może ubiegać się osoba wymagająca całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogąca samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie całodobowych usług opiekuńczych.

Tabela nr 8. Liczba osób przebywających w domach pomocy społecznej w latach 2014-2016 (stan na dzień 31 grudnia)

	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Liczba osób przebywających w DPS poza Koszalinem	173	136	125
w tym: liczba osób chorych psychicznie	33	30	29
Liczba osób przebywająca w DPS Koszalin	n/d	83	86

Źródło: MOPR

Tabela nr 9. Średni koszt utrzymania w domach pomocy społecznej oraz średnia dopłata miasta (w zł)

	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Średni koszt utrzymania w DPS poza Koszalinem	2 997,69	3 034,02	3 161,89
Średni koszt dopłaty gminy	2 172,05	2 201,89	2 297,07
Średni koszt utrzymania w DPS Koszalin	n/d	3 200,00	3 506,00
Średni koszt dopłaty gminy	n/d	1 824,77	2 261,07

Źródło: MOPR

Na dzień 31.12.2016 r. w domach pomocy społecznej poza Koszalinem umieszczonych było 125 osób, w ciągu całego roku było to 160 osób. Średni miesięczny koszt utrzymania pensjonariusza w domu pomocy społecznej w roku 2016 wyniósł 3 161,89 zł (w porównaniu do roku 2015 wzrósł o 119,87 zł), a średni miesięczny koszt poniesiony przez gminę Koszalin za pobyt jednego mieszkańca w domu pomocy społecznej wyniósł 2 297,07 zł. Na dzień 31.12.2016 r. w Domu Pomocy Społecznej w Koszalinie umieszczonych było 86 osób, w ciągu całego roku było to 116 osób. Średni miesięczny koszt poniesiony przez Miasto Koszalin w 2016 roku za pobyt jednego mieszkańca w DPS w Koszalinie wyniósł 2 261,07 zł.

Gmina ponosi opłatę za osobę skierowaną do domu pomocy społecznej w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej a opłatami wnoszonymi przez mieszkańca domu i jego małżonka, zstępnych przed wstępnymi.

Istotne jest, iż rodzina – zgodnie z przepisami - nie może być obciążona kosztami za pobyt w domu pomocy społecznej przy dochodzie niższym niż 1 542,00 zł na osobę w rodzinie lub 1 902,00 zł w przypadku osób samotnie gospodarujących (tj. 300% kryterium dochodowego w pomocy społecznej).

Tabela nr 10. Wskaźnik odpłatności Gminy za pobyt w domach pomocy społecznej w 2016 roku

	DPS Koszalin	DPS-y poza Koszalinem
Liczba osób przebywających w dps w ciągu roku	116	160
Liczba osób, za które gmina nie ponosiła odpłatności	9	11
Liczba osób, za które rodzina ponosi częściową odpłatność	30	35

Źródło: MOPR

Na dzień 31 grudnia 2016 r. w rejestrze osób oczekujących na umieszczenie w DPS Koszalin oczekiwało 13 osób.

Decyzję o umieszczeniu podejmują powiatowe centra pomocy rodzinie, do których zgłaszana jest potrzeba znalezienia miejsca w domu pomocy społecznej danego typu. W związku z uruchomieniem Domu Pomocy Społecznej w Koszalinie MOPR realizuje nowe zadanie w ramach zadań powiatu tj. umieszczanie w domach pomocy społecznej.

4.1.6. Wsparcie osób w podeszłym wieku

Na terenie miasta funkcjonują dwa dzienne domy pomocy dla osób w podeszłym wieku. Od 01.09.2015 r. Dzienny Dom Pomocy „Złoty Wiek” i Dzienny Dom „Senior Wigor-POGODNA JESIEŃ” funkcjonują w strukturze Domu Pomocy Społecznej w Koszalinie. Decyzje administracyjne przyznające pobyt w Dziennym Domu Pomocy „Złoty Wiek” i Dziennym Domu „Senior-WIGOR-Pogodna Jesień” wydaje Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koszalinie na podstawie uchwały Rady Miejskiej w Koszalinie Nr XI/135/2015 z dnia 25 czerwca 2015 roku w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w Dziennym Domu "Senior – WIGOR – Pogodna Jesień" i Dziennym Domu Pomocy "Złoty Wiek" ze zm.

4.1.7. Schronienie i pomoc osobom bezdomnym

Zadanie zapewnienia schronienia osobom bezdomnym przebywającym na terenie Koszalina Prezydent Miasta zlecił do realizacji Towarzystwu im. Św. Brata Alberta Koło w Koszalinie. Schronienie zapewniane jest w Schronisku dla Bezdomnych (schronisko dla kobiet i mężczyzn) oraz noclegowni dla kobiet i mężczyzn. W okresie zimowym funkcjonuje dodatkowo ogrzewalnia.

Tabela nr 11. Ilość miejsc noclegowych dla osób bezdomnych

Miejsce noclegowe	Liczba kobiet	Liczba mężczyzn	Razem
Schronisko dla Bezdomnych	18	62	80
Ogrzewalnia	10	10	20
Noclegownia	10	20	30

Źródło: Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta Koło Koszalińskie

Tabela nr 12. Liczba osób bezdomnych, które skorzystały ze schronienia w 2016 roku

Miejsce noclegowe	Liczba kobiet	Liczba mężczyzn	Liczba dzieci	Razem
Schronisko dla Bezdomnych/ noclegownia	57	309	2*	368
Ogrzewalnia	4	64	0	68

*jedno dziecko z Koszalina przebywało 1 noc w schronisku, drugie dziecko pochodzi spoza Koszalina

Źródło: Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta Koło Koszalińskie

Osoby korzystające ze schronienia utrzymywały się z pomocy społecznej oraz prac dorywczych. 30 osób, które skorzystały ze schronienia miało własne świadczenia (emerytura lub renta).

Tabela nr 13. Udzielone świadczenia osobom bezdomnym przez MOPR w 2016 roku

Formy pomocy	Liczba osób
Zasiłki stałe	19
Zasiłki okresowe	92
Schronienie	29
Posiłek	73
Zasiłek celowy	77

Źródło: MOPR

Na terenie schroniska funkcjonuje łaźnia dla osób bezdomnych, która jest dostępna nieodpłatnie przez całą dobę. W schronisku funkcjonuje również kuchnia.

W 2016 roku, jak co roku prowadzona była akcja „Zima”. Pracownicy socjalni MOPR w Koszalinie wraz z funkcjonariuszami Policji oraz Straży Miejskiej patrolowali miejsca niemieszkalne oraz działki informując zastanych tam bezdomnych o możliwości skorzystania ze schronienia w schronisku oraz o innych formach pomocy. Osoby bezdomne otrzymały informacje w formie ulotki o instytucjach, w których mogą uzyskać pomoc na terenie Koszalina.

Tabela nr 14. Efekty aktywizacji mieszkaniowej i zawodowej osób bezdomnych w 2016 roku

Liczba osób, która otrzymała mieszkania z zasobów komunalnych miasta Koszalina (lokale socjalne, docelowe oraz do remontu)	10
Liczba osób usamodzielnionych poprzez podjęcie zatrudnienia	21
Liczba osób przebywających w mieszkaniu treningowym	16*

*w tym 1 dziecko

Źródło: MOPR

W 2016 roku Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta Koło Koszalińskie zatrudniało dwóch streetworkerów, których zadaniem było nawiązanie pierwszego kontaktu z osobami bezdomnymi. Funkcjonowała również świetlica integracyjna dla osób dorosłych TPBA, w której jako partner projektu wsparcia udzielali specjaliści Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie (psycholog i pracownik socjalny). W ramach działalności świetlicy prowadzono rozmowy z klientami motywujące do zmiany swojej sytuacji życiowej.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koszalinie podjął i koordynował działania liczenia osób bezdomnych przebywających na terenie Koszalina. Wspólnie ze Strażą Miejską i TPBA w okresie od 12 do 16 grudnia 2016 r. diagnozował środowiska osób bezdomnych przebywających w ośrodkach wsparcia, szpitalach i miejscach niemieszkalnych. W związku z powyższym została zaktualizowana mapa miejsc przebywania osób bezdomnych. W trakcie badania nawiązano kontakt ze 178 osobami bezdomnymi (w tym 143 mężczyznami i 35 kobietami) przebywającymi na terenie Koszalina.

4.1.8. Sprawianie pogrzebów

W 2016 roku sprawiono 28 pogrzebów (w tym: 2 pochówki dzieci martwo urodzonych), a łączny koszt świadczeń wyniósł 60,3 tys. zł.

Zadanie realizowane było za pośrednictwem Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Koszalinie na podstawie umowy na sprawianie pochówku osób bezdomnych, nieznanych, samotnych i dzieci martwo urodzonych.

4.1.9. Dodatki mieszkaniowe

Dodatek mieszkaniowy jest świadczeniem pieniężnym wypłacanym przez gminę, mającym na celu dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych. Przysługuje najemcom, podnajemcom, członkom spółdzielni oraz właścicielom lokali mieszkalnych. Do świadczenia tego uprawnione są również osoby, zajmujące lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, ale oczekujące na przysługujący im lokal zamienny lub socjalny. Świadczenie wypłacane jest bezpośrednio na konto zarządcy budynku na zmniejszenie opłat czynszowych.

Dodatek mieszkaniowy przysługuje osobom, jeśli średni miesięczny dochód na jednego członka gospodarstwa domowego w okresie 3 miesięcy przed datą złożenia wniosku o przyznanie nie przekraczał w 2016 roku 1 544,48 zł w gospodarstwie jednoosobowym i 1 103,20 zł w gospodarstwie wieloosobowym. Warunkiem otrzymania dodatku mieszkaniowego jest spełnienie równocześnie trzech kryteriów określonych w ustawie, tj. posiadanie tytułu prawnego do zajmowanego lokalu mieszkalnego, nie przekroczenie granicznej powierzchni użytkowej mieszkania oraz dochodu.

Wartość wypłaconych świadczeń w roku 2016 wyniosła 4 185,5 tys. zł i była o 11,09 % niższa w porównaniu do 2015 roku. Przeciętna wysokość jednego świadczenia w latach 2015 – 2016 zmalała z 213,70 zł do 209,80 zł.

W 2016 roku przeprowadzono 54 wywiady środowiskowe, podczas których wnioskodawcy wykazali dodatkowe dochody nie ujęte w deklaracji wniosku na łączną kwotę 15,5 tys. zł, co miało znaczny wpływ na ograniczenie wysokości przyznanych dodatków mieszkaniowych.

Tabela nr 15. Liczba gospodarstw domowych, którym przyznano dodatki mieszkaniowe w latach 2014-2016

Liczba gospodarstw domowych, którym przyznano dodatki	2014r.	2015r.	2016r.
Ogółem	5 555	5 242	4 814
- najemcy ogółem	2 893	2 793	2 574
w tym:			2 374
w zasobach gminy	2 640	2 554	
w zasobach spółdzielni	188	173	151
w zasobach innych	65	66	49
- podnajmy lokali	412	463	494
- członkowie spółdzielni ogółem	1 538	1 333	1 154

w tym:			
lokatorskie	195	152	122
własnościowe	923	786	698
odrębna własność	420	395	334
- właściciele mieszkań we wspólnotach	590	525	471
- właściciele domów jednorodzinnych	3	3	1
- bez tytułu prawnego z prawem do lokalu socjalnego lub zamiennego	119	125	120

Źródło: MOPR

Tabela nr 16. Wypłata dodatków mieszkaniowych w latach 2014-2016

Użytkownicy mieszkań	2014 r.			2015 r.			2016 r.		
	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w tys. zł	Średnia wysokość świadczeń zł	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w tys. zł	Średnia wysokość świadczeń zł	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w tys. zł	Średnia wysokość świadczeń zł
Komunalnych	11 291	2 801,8	248,1	11 193	2 688,0	240,2	10 271	2 426,1	236,2
Spółdzielczych	7 270	1 260,6	173,4	7 496	1 365,8	182,2	6 736	1 209,6	179,6
Innych	4 492	933,8	207,9	3 337	653,8	195,9	2 945	549,8	186,7
Razem	23 053	4 996,2	216,7	22 026	4 707,6	213,7	19 952	4 185,5	209,8

Źródło: MOPR

Tabela nr 17. Typy gospodarstw domowych, którym przyznano dodatki mieszkaniowe w latach 2014-2016

Wyszczególnienie	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Gospodarstwa domowe ogółem	5 555	5 242	4 814
o liczbie osób:			
1	1 908	1 913	1 852
2	1 374	1 285	1 140
3	1 009	880	770
4	783	714	627
5	321	319	313
6 i więcej	160	131	112

Źródło: MOPR

4.1.10. Mieszkanie chronione

Formą wsparcia pełnoletnich usamodzielniających się wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze lub rodziny zastępcze jest mieszkanie chronione.

Osobie, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebuje wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymaga

usług w zakresie świadczonym przez jednostkę całodobowej opieki, w szczególności osobie z zaburzeniami psychicznymi, osobie opuszczającej rodzinę zastępczą, placówkę opiekuńczo-wychowawczą, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, zakład dla nieletnich, uchodźcy, może być przyznany pobyt w mieszkaniu chronionym.

Mieszkanie chronione jest formą pomocy społecznej przygotowującą do prowadzenia samodzielnego życia. Zapewnia warunki samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną. Zasady pobytu i odpłatności w mieszkaniach chronionych reguluje Uchwała Nr XXXIII/518/2006 Rady Miejskiej w Koszalinie z dnia 16.02.2006 r. Pobyt w mieszkaniu chronionym jest odpłatny. Miesięczna odpłatność osoby, której przyznano pobyt w mieszkaniu chronionym wynosi 15 % jej dochodu. Pobyt w mieszkaniu chronionym przyznaje się na podstawie decyzji administracyjnej. W 2016 roku w mieszkaniu przy ul. Wyspiańskiego 7/8 mieszkało 5 osób.

Dla usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych i placówek przebywających w mieszkaniu chronionym przydzielono pracownika socjalnego, który wraz z opiekunami usamodzielnienia monitoruje proces usamodzielnienia.

4.1.11. Składki zdrowotne

Zgodnie z ustawą o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych MOPR opłaca składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby, które nie podlegają ubezpieczeniu zdrowotnemu z innego tytułu.

Tabela nr 18. Liczba osób i wydatkowane kwoty na opłacenie składki na ubezpieczenie zdrowotne w latach 2014-2016

Składki na ubezpieczenie zdrowotne	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Liczba osób	468	433	426
Wydatkowana kwota (w tys. zł)	189,9	178,4	201,6

Źródło: MOPR

4.1.12. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka finansowana ze środków własnych gminy - tzw. „koszalińskie becikowe”

Od 2015 roku MOPR realizuje Uchwałę NR V/27/2015 Rady Miejskiej w Koszalinie z dnia 29 stycznia 2015 roku w sprawie szczegółowych zasad udzielania jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka.

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi prawnemu lub opiekunowi faktycznemu dziecka niezależnie od ich dochodów, jeżeli zamieszkują w Koszalinie przez nieprzerwany okres co najmniej 12 miesięcy przed dniem złożenia wniosku. Zapomoga ta przysługuje na dziecko urodzone, objęte opieką prawną, faktyczną lub przysposobione po 31 grudnia 2014 roku.

Tabela nr 19. Liczba decyzji oraz kwoty wypłaconych świadczeń w latach 2015 – 2016

Wyszczególnienie	2015 r.		2016 r.	
	kwota świadczeń (w tys. zł)	liczba decyzji przyznających prawo do świadczeń	kwota świadczeń (w tys. zł)	liczba decyzji przyznających prawo do świadczeń
Koszalińskie becikowe	230,7	578	301,2	771

Źródło: MOPR

4.2. Zadania zlecone gminie

4.2.1. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, realizowane przez MOPR jako zadanie zlecone gminie, mają na celu uczenie oraz rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, kształtowanie umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania, motywowanie do aktywności, leczenia lub rehabilitacji, prowadzenie treningów umiejętności samoobsługi i umiejętności społecznych oraz wspieranie, także w formie asystowania w codziennych czynnościach życiowych, takich jak:

- samoobsługa, wykonywanie czynności gospodarczych i porządkowych (w tym umiejętność utrzymania i prowadzenia domu),
- dbałość o higienę i wygląd,
- utrzymanie kontaktów z otoczeniem,
- wspólne organizowanie i spędzanie wolnego czasu,
- korzystanie z usług różnych instytucji.

W roku 2016 specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi objęto 26 osób. Usługi świadczone były przez Koszalińskie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Autystycznym z siedzibą w Koszalinie ul. Armii Krajowej 3a na podstawie umowy zawartej w wyniku przetargu nieograniczonego.

Tabela nr 20. Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w latach 2014-2016

Rodzaj świadczenia	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	27	26	26
w tym: osoby z autyzmem	24	24	24

Źródło: MOPR

Osoby z autyzmem stanowią ok. 90% korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych.

Odpłatność za specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi

ustalano na podstawie tabeli odpłatności zawartej w Rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 roku w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych. Koszt jednej roboczogodziny ww. usług w wysokości 36,00 zł wynikał z rozstrzygniętego w 2015 r. przetargu.

W roku 2016 na specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi wydatkowano kwotę 222,3 tys. zł. Środki na ten cel pochodziły z budżetu Wojewody Zachodniopomorskiego.

4.2.2. Wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki

W 2016 roku na 15 wniosków z Sądów Rejonowych MOPR wskazał kandydatów do pełnienia funkcji: kuratora dla częściowo ubezwłasnowolnionego, opiekuna prawnego dla całkowicie ubezwłasnowolnionego, kuratora dla osoby nieobecnej, kuratora dla osoby niepełnosprawnej.

W roku 2016 wypłacano wynagrodzenie 8 kuratorom na łączną kwotę 35,5 tys. zł (z budżetu MOPR) oraz wypłacono wynagrodzenie za sprawowanie opieki 11 opiekunom prawnym na łączną kwotę 51,7 tys. zł (z budżetu Wojewody Zachodniopomorskiego).

4.2.3. Świadczenia rodzinne, opiekuńcze i fundusz alimentacyjny

System świadczeń pieniężnych na rzecz rodziny obejmuje wypłatę świadczeń rodzinnych, świadczeń alimentacyjnych oraz zasiłków dla opiekunów, które stanowią zadania zlecone z zakresu administracji rządowej. Od miesiąca kwietnia 2016 roku MOPR realizuje również zadania wynikające z ustawy z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

4.2.3.1. Świadczenia rodzinne

Świadczenia rodzinne są obligatoryjnymi świadczeniami udzielanymi na roczne okresy zasiłkowe. W okresie sprawozdawczym wypłacano świadczenia przyznane na okres od 01.11.2015r. do 31.10.2016r. (tzw. okres zasiłkowy 2015/2016) oraz wypłacano świadczenia przyznane na okres od 01.11.2016r. do 31.10.2017r. (tzw. okres zasiłkowy 2016/2017).

Do ustawowego katalogu świadczeń rodzinnych należą:

- **zasiłek rodzinny,**
- **dotatki do zasiłku rodzinnego z tytułu:**
  - opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
  - urodzenia dziecka,
  - samotnego wychowywania dziecka,
  - kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
  - rozpoczęcia roku szkolnego,
  - podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania,

- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
- **świadczenia opiekuńcze:**
  - zasiłek pielęgnacyjny,
  - świadczenie pielęgnacyjne,
  - specjalny zasiłek opiekuńczy,
- **jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,**
- **świadczenie rodzicielskie.**

Tabela nr 21. Rodzaj i wysokość świadczeń rodzinnych wypłacanych w 2016 roku

Typ świadczenia	Wysokość świadczenia
I. Zasiłek rodzinny	- 89 zł miesięcznie w okresie do października 2016 oraz 95 zł miesięcznie od listopada 2016 na dziecko w wieku do 5 lat, - 118 zł miesięcznie w okresie do października 2016 oraz 124 zł miesięcznie od listopada 2016- na dziecko w wieku 5-18 lat, - 129 zł miesięcznie w okresie do października 2016 oraz 135 zł miesięcznie od listopada 2016- na dziecko w wieku 18-24 lata.
II. Dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu:	
opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	- 400 zł miesięcznie,
urodzenia dziecka	- 1 000 zł jednorazowo na dziecko,
samotnego wychowywania dziecka	- 185 zł miesięcznie, nie więcej niż 370 zł na wszystkie dzieci w okresie do października 2016 oraz 193 zł miesięcznie, nie więcej niż 386 zł na wszystkie od listopada 2016, w przypadku dziecka niepełnosprawnego kwotę dodatku zwiększa się o 80 zł na dziecko, nie więcej niż o 160 zł na wszystkie dzieci,
kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	- 80 zł miesięcznie w okresie do października 2016 oraz 90 zł od listopada 2016 - na dziecko w wieku do 5 lat, - 100 zł miesięcznie w okresie do października 2016 oraz 110 zł od listopada 2016 na dziecko w wieku powyżej 5 lat,
rozpoczęcia roku szkolnego	- 100 zł jednorazowo na każde dziecko,
podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	- 63 zł miesięcznie (dojazd) w okresie do października 2016 oraz 69 zł od listopada 2016 na każde dziecko, - 105 zł miesięcznie (zamieszkanie w internacie) w okresie do października 2016 oraz 113 zł od listopada 2016 na dziecko,
wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	- 90 zł miesięcznie w okresie do października 2016 oraz 95 zł od listopada 2016 na trzecie

	i kolejne dziecko uprawnione do zasiłku rodzinnego,
III. Świadczenia opiekuńcze:	
zasiłek pielęgnacyjny	- 153 zł miesięcznie,
świadczenie pielęgnacyjne	- 1 300 zł miesięcznie,
specjalny zasiłek opiekuńczy	- 520 zł miesięcznie,
IV. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka tzw. becikowe	- 1 000 zł jednorazowo na dziecko,
V. Świadczenie rodzicielskie	- 1 000zł miesięcznie

Źródło: MOPR

Powyższe świadczenia przysługują obywatelom polskim oraz cudzoziemcom, do których stosuje się przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, przepisy o zezwoleniach i zgodach na przebywanie, pobyt, zamieszkanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Świadczenia przysługują wyżej wymienionym osobom, jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres zasiłkowy, w którym otrzymują świadczenia rodzinne.

Głównym kryterium uprawniającym do świadczeń rodzinnych w postaci zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku, obok posiadania dziecka na utrzymaniu, jest przeciętny miesięczny dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie z roku kalendarzowego poprzedzającego okres zasiłkowy. Kryterium dochodowe dotyczy dochodu netto, tj. po odliczeniu podatku dochodowego i składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne wynosiło 674 zł na osobę (lub 764 zł, jeśli w rodzinie wychowuje się dziecko niepełnosprawne). W przypadku przekroczenia kwoty uprawniającej daną rodzinę do zasiłku rodzinnego, zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego przysługują w wysokości różnicy między łączną kwotą zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny. W przypadku gdy wysokość zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami przysługująca danej rodzinie, jest niższa niż 20,00 zł, świadczenia te nie przysługują.

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka finansowana z budżetu państwa przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza 1 922 zł.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje niezależnie od dochodu: matce albo ojcu dziecka; opiekunowi faktycznemu dziecka w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego - do ukończenia 10. roku życia; rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego - do ukończenia 10. roku życia; osobie, która przysposobiła dziecko, w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7. roku

życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego - do ukończenia 10. roku życia.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje przez okres:

- 52 tygodni - w przypadku urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie, przysposobienia jednego dziecka lub objęcia opieką jednego dziecka;
- 65 tygodni - w przypadku urodzenia dwojga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia dwojga dzieci lub objęcia opieką dwojga dzieci;
- 67 tygodni - w przypadku urodzenia trojga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia trojga dzieci lub objęcia opieką trojga dzieci;
- 69 tygodni - w przypadku urodzenia czworga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia czworga dzieci lub objęcia opieką czworga dzieci;
- 71 tygodni - w przypadku urodzenia pięciorga i więcej dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia pięciorga i więcej dzieci lub objęcia opieką pięciorga i więcej dzieci.

W przypadku świadczeń opiekuńczych jakimi są: zasiłek pielęgnacyjny oraz świadczenie pielęgnacyjne uprawnienie nie jest zależne od dochodu.

1) Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje:

- niepełnosprawnemu dziecku,
- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- osobie, która ukończyła 75 lat.

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje także osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia.

2) Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje:

- matce albo ojcu,
- innym osobom, na których zgodnie z przepisami kodeksu rodzinnego i opiekuńczego ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- opiekunowi faktycznemu dziecka,
- osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną, jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego

leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje, jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała:

- nie później niż do ukończenia 18 roku życia lub
- w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25 roku życia.

3) Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje osobom, na których zgodnie z przepisami kodeksu rodzinnego i opiekuńczego ciąży obowiązek alimentacyjny, jeżeli rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługiwał, jeżeli łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekraczał kwoty 764 zł.

Tabela nr 22. Liczba wniosków przyjętych w 2016 roku w porównaniu do lat 2014 i 2015

Rodzaj świadczenia	Liczba przyjętych wniosków		
	2014 r.	2015r.	2016 r.
Wniosek o zasiłek rodzinny	2 591	2 437	2 919
Wniosek o zasiłek pielęgnacyjny	502	512	513
Wniosek o świadczenie pielęgnacyjne	79	90	81
Wniosek o specjalny zasiłek opiekuńczy	41	117	90
Wniosek o jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka	811	862	983
Wniosek o świadczenie rodzicielskie	0	0	333
Razem	4 024	4 018	4 919

Źródło: MOPR

Tabela nr 23. Zestawienie liczby osób korzystających ze świadczeń w latach 2014 – 2016

Wyszczególnienie	Liczba osób korzystających		
	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Zasiłki rodzinne	2 133	1 985	2 310
Dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu:			
urodzenia dziecka	198	200	183
opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	126	114	146
samotnego wychowywania dziecka	216	216	235
kształcenie i rehabilitacja dziecka niepełnosprawnego	275	264	293

rozpoczęcia roku szkolnego	1 434	1 350	1 546
podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania	54	50	54
wychowanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	327	324	357
Zasiłek pielęgnacyjny	2 134	2 115	2 076
Świadczenie pielęgnacyjne	248	277	275
Świadczenie rodzicielskie	0	0	295
Specjalny zasiłek opiekuńczy	21	51	68
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	718	773	817

Źródło: MOPR

Tabela nr 24. Wydatkowane kwoty na świadczenia rodzinne w latach 2014-2016

Lp.	Wyszczególnienie	Wydatki		
		2014 r. (w tys. zł)	2015 r. (w tys. zł)	2016 r. (w tys. zł)
1.	Zasiłki rodzinne	3 442,2	3 330,6	4 099,6
2.	Dodatki do zasiłku rodzinnego w tym z tytułu:	1 786,4	1 775,1	2 059,5
2.1.	urodzenia dziecka	206,0	205,0	179,8
2.2.	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	351,7	324,1	423,0
2.3	samotnego wychowywania dziecka	430,7	447,5	507,1
2.4	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	211,2	215,7	276,1
2.5	rozpoczęcia roku szkolnego	222,8	209,6	227,2
2.6.	podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania	24,3	23,6	30,5
2.7.	wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	339,7	349,6	415,8
3.	Zasiłek pielęgnacyjny	3 560,0	3 524,4	3 454,7
4.	Specjalny zasiłek opiekuńczy	108,5	205,4	304,1
5.	Świadczenie pielęgnacyjne	2 026,0	3 496,3	3 917,5
6.	Świadczenie rodzicielskie	0	0	1 876,0
7	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	751,0	805,0	839,0
	Razem świadczenia rodzinne	11 674,1	13 155,4	16 550,4
6.	Składki na ubezpieczenia emerytalno-rentowe	480,9	843,5	920,5
7.	Składki na ubezpieczenia zdrowotne	121,8	202,8	247,2
	Razem składki	602,7	1 046,3	1 167,7
	OGÓŁEM	12 276,6	14 201,7	17 718,1

Źródło: MOPR

4.2.3.2. Zasiłek dla opiekunów

Ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów określiła warunki nabywania oraz zasady ustalania i wypłacania zasiłków dla opiekunów osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 r. w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego.

Zasiłek dla opiekuna przysługuje osobie, jeżeli decyzja o przyznaniu jej prawa do świadczenia pielęgnacyjnego wygasa z mocy prawa na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1548 oraz z 2013 r. poz. 1557) z dniem 1 lipca 2013 r.

Zasiłek dla opiekuna przysługuje

- 1) za okresy od dnia 1 lipca 2013 r. do dnia poprzedzającego dzień wejścia w życie ustawy, w których osoba spełniała warunki do otrzymania świadczenia pielęgnacyjnego określone w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992, z późn. zm.) w brzmieniu obowiązującym w dniu 31 grudnia 2012 r.;
- 2) od dnia wejścia w życie ustawy, jeżeli osoba spełnia warunki do otrzymania świadczenia pielęgnacyjnego określone w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych w brzmieniu obowiązującym w dniu 31 grudnia 2012 r.

Zasiłek dla opiekuna za okresy, o których mowa w pkt 1, przysługuje wraz z odsetkami ustalonymi w wysokości odsetek ustawowych, określonej przepisami prawa cywilnego. Odsetki przysługują do dnia wejścia w życie ustawy (tj. 14.05.2014 r.).

W przypadku ustalenia uprawnień do zasiłku dla opiekuna wnioskodawca może ubiegać się o opłacanie składek zdrowotnych oraz emerytalno-rentowych.

Tabela nr 25. Wydatkowane kwoty na zasiłki dla opiekunów w latach 2014- 2016

Wyszczególnienie	2014 r. (w tys. zł)	2015r. (w tys. zł)	2016r. (w tys. zł.)
zasiłki dla opiekuna	890,1	467,1	355,5
odsetki	29,8	0	0
składki społeczne	150,3	74,4	52,2
składki zdrowotne	15,5	22,8	16,8
Razem	1 085,7	564,3	424,5

Źródło: MOPR

4.2.3.3. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego

Od 1 października 2008 roku MOPR realizuje zadania wynikające z przepisów ustawy z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Przepisy ustawy mają na celu m.in. wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej z powodu niemożności wyegzekwowania alimentów przy jednoczesnym działaniu zmierzającym do zwiększenia odpowiedzialności osób zobowiązanych do alimentacji.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują:

- osobom zamieszkującym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres świadczeniowy, w którym otrzymują świadczenia z funduszu alimentacyjnego,

- osobie uprawnionej do ukończenia 18 roku życia albo w przypadku, gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – bezterminowo,
- jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 725 zł.

Ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz ich wypłata następują odpowiednio na wniosek osoby uprawnionej lub jej przedstawiciela ustawowego. Osobą uprawnioną jest osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Bezskuteczność egzekucji to egzekucja, w wyniku której w okresie ostatnich dwóch miesięcy nie wyegzekwowano pełnej należności z tytułu zaległych i bieżących zobowiązań alimentacyjnych. Za bezskuteczną egzekucję uważa się również niemożność wszczęcia lub prowadzenia egzekucji alimentów przeciwko dłużnikowi przebywającemu poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

Świadczenie alimentacyjne wypłacane jest przez okres świadczeniowy w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, lecz nie wyższej niż 500 zł. Okres świadczeniowy, to okres na jaki ustala się prawo do świadczenia z funduszu alimentacyjnego, tj. od dnia 1 października do dnia 30 września następnego roku kalendarzowego.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego nie przysługują, jeżeli osoba uprawniona:

- została umieszczona w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie albo w pieczy zastępczej,
- zawarła związek małżeński.

Tabela nr 26. Liczba wniosków oraz kwoty wypłaconych świadczeń w latach 2014 – 2016

Wyszczególnienie	2014 r.		2015 r.		2016 r.	
	kwota świadczeń (w tys. zł)	liczba wniosków	kwota świadczeń (w tys. zł)	liczba wniosków	kwota świadczeń (w tys. zł)	liczba wniosków
Fundusz alimentacyjny	5 666,2	1 200	5 484,2	1 043	5 221,2	1 035

Źródło: MOPR

Wydatki na świadczenia z funduszu alimentacyjnego uległy zmniejszeniu z powodu nie podwyższania kryterium dochodowego uprawniającego do uzyskania świadczeń oraz mniejszej ilości złożonych wniosków.

4.2.3.4. Obsługa dłużników alimentacyjnych

Dłużnikiem alimentacyjnym, w rozumieniu ustawy z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, jest osoba zobowiązana do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, przeciwko której egzekucja okazała się bezskuteczna.

Organ właściwy dłużnika wykonuje niżej wymienione czynności:

- 1) po otrzymaniu wniosku o podjęcie działań wobec dłużnika, organ dłużnika przeprowadza wywiad alimentacyjny oraz przyjmuje oświadczenie majątkowe,
- 2) podczas wywiadu upoważniony pracownik ustala, z jakich powodów dłużnik nie może wywiązać się z zobowiązań, jeśli powodem jest brak zatrudnienia organ dłużnika:
  - zobowiązuje dłużnika do zarejestrowania się w PUP,
  - informuje właściwy PUP o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika,
- 3) w przypadku gdy dłużnik alimentacyjny uniemożliwia przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego lub odmówił złożenia oświadczenia majątkowego, zarejestrowania się w PUP, bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia odpowiedniego zatrudnienia, organ właściwy dłużnika prowadzi postępowanie w celu uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, a następnie składa wniosek o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 k.k. oraz kieruje wniosek do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego,
- 4) przekazuje komornikowi sądowemu informacje mające wpływ na skuteczność egzekucji, w szczególności ustalone w wywiadzie i oświadczeniu.

Poza czynnościami wynikającymi wprost z zapisów ustawy niezbędne są do wykonania dodatkowe czynności administracyjne i merytoryczne, konieczne do prawidłowej obsługi zadania, takie jak:

- 1) ustalanie miejsca zamieszkania, pełnych danych osobowych, ustalenie, czy dłużnik korzysta ze świadczeń z pomocy społecznej (z wewnętrznych aplikacji Ośrodka),
- 2) rozliczanie finansowe dłużników tj. wysokości zobowiązań w podziale na właściwe instytucje, rozliczanie wpłat od komorników i dłużników,
- 3) prowadzenie postępowania w zakresie egzekucji sądowej należności przypadających od dłużnika alimentacyjnego

W okresie sprawozdawczym MOPR posiadał zarejestrowanych 1 025 dłużników alimentacyjnych w ramach funduszu alimentacyjnego, w tym dla 451 dłużników właściwym do podejmowania działań jest inny organ niż Prezydent Miasta Koszalin lub organ jest nieustalony (dla 143 osób z 451 nie jest znany organ właściwy - brak wiedzy o miejscu pobytu lub dłużnik przebywa w zakładzie karnym).

W części dotyczącej dłużników alimentacyjnych podejmowano m.in. niżej wymienione czynności:

- występowano z wnioskami do Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie o aktywizację zawodową dłużnika alimentacyjnego (9 wniosków),
- występowano z wnioskami o udostępnienie danych osobowych, m.in. do biur ewidencji ludności,
- występowano do Prezydenta Miasta Koszalin o zatrzymanie prawa jazdy (23 wnioski) oraz o zwrot zatrzymanego prawa jazdy (19 wniosków); wnioski realizowane były przez Wydział Komunikacji UM,

- występowano do właściwych komisariatów policji z wnioskami o ściganie za przestępstwo uporczywego uchylania się od obowiązku alimentacyjnego (82 wnioski),
- przekazywano komornikowi sądowemu informacje istotne dla skuteczności egzekucji,
- wzywano dłużników alimentacyjnych w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego (670 wezwań),
- wszczynano postępowania dotyczące uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych (115),
- przyłączano się do prowadzonych egzekucji sądowych (1 682 przyłączenia).

Dłużnicy alimentacyjni zostali wpisani do Biura Informacji Gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych.

Wysokość kwoty odzyskanej od dłużników stanowi ok. 2,6 % należności z tytułu wypłaconych świadczeń osobom uprawnionym.

Tabela nr 27. Kwoty należności od dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych wierzycielom świadczeń w latach 2014-2016

Kwoty należności (w tys. zł.)	2014 r.	2015 r.	2016 r.
	27 563,9	31 716,4	35 910,0

Źródło: MOPR

Tabela nr 28. Kwoty odzyskane od dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń osobom uprawnionym w latach 2014-2016

Kwoty odzyskane od dłużników alimentacyjnych (w tys. zł.)	2014 r.	2015 r.	2016 r.
	712,0	663,6	931,8

Źródło: MOPR

4.2.3.5. Pomoc państwa w wychowywaniu dzieci (świadczenie wychowawcze 500+)

Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych.

Świadczenie wychowawcze przysługuje matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka. Świadczenie wychowawcze przysługuje do dnia ukończenia przez dziecko 18. roku życia, w wysokości 500,00 zł miesięcznie na dziecko w rodzinie. Wniosek składa się w urzędzie gminy lub miasta właściwym ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie wychowawcze.

Świadczenie wychowawcze przysługuje na pierwsze dziecko, jeżeli dochód w rodzinie w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 800,00 zł. Jeżeli członkiem rodziny jest dziecko niepełnosprawne, świadczenie wychowawcze przysługuje na pierwsze dziecko osobom, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1 200,00 zł. Prawo

do świadczenia wychowawczego ustalane jest na okres od dnia 1 października do dnia 30 września roku następnego. Pierwszy okres, na który ustalane jest prawo do świadczenia wychowawczego, rozpoczął się 1 kwietnia 2016 r. i kończy się dnia 30 września 2017 r.

Wnioskodawcy mogli złożyć wnioski w formie papierowej, jak również za pomocą bankowości elektronicznej, portalu emp@tia, PUE ZUS, portalu ePUAP.

W okresie sprawozdawczym przyjęto 7 044 wnioski o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego, w tym 4 531 wniosków w formie papierowej. Ogółem wydano 7 368 decyzji, w tym 6 187 decyzji przyznających prawo do świadczeń. Na wypłatę świadczeń wydatkowano kwotę 34 396,4 tys. zł. Według stanu na 31 grudnia 2016 roku łącznie wsparciem objęto 8 262 dzieci, w tym 3 312 dzieci jako pierwsze dziecko w rodzinie, 4 950 dzieci jako drugie i kolejne.

W przypadku gdy osoba, której przyznano świadczenie wychowawcze, marnotrawi wypłacane jej świadczenie wychowawcze lub wydatkuje je niezgodnie z celem, organ właściwy przekazuje należne osobie świadczenie wychowawcze w całości lub w części w formie rzeczowej lub w formie opłacania usług.

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono 41 wywiadów środowiskowych w celu weryfikacji wątpliwości dotyczących sprawowania opieki nad dzieckiem, wydatkowania świadczenia niezgodnie z celem lub marnotrawienia środków, 1 osobie zmieniono formę wypłaty świadczeń z pieniężnej na opłacanie usług (opłata czynszu) i formę rzeczową (bony).

W 2016 roku na obsługę zadania MOPR wydał kwotę 694,9 tys. zł.

4.2.3.6. Dodatki energetyczne

Zadanie wypłaty dodatku energetycznego na podstawie Uchwały nr XXXVIII/581/2013 Rady Miejskiej w Koszalinie, od 1 stycznia 2014 r. zostało powierzone MOPR.

Zryczałtowany dodatek energetyczny przysługuje odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej. Odbiorca wrażliwy energii elektrycznej to osoba, której przyznano dodatek mieszkaniowy, która jest stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkuje w miejscu dostarczania energii elektrycznej.

Wysokość zryczałtowanego dodatku energetycznego, zgodnie z Obwieszczeniem Ministra Energii z dnia 22 kwietnia 2016 r. wynosi:

- 1) dla gospodarstwa domowego prowadzonego przez osobę samotną - 11,29 zł / miesiąc;
- 2) dla gospodarstwa domowego składającego się z 2 do 4 osób - 15,68 zł / miesiąc;
- 3) dla gospodarstwa domowego składającego się z co najmniej 5 osób - 18,81 zł / miesiąc.

Na realizację wypłat dodatku energetycznego w roku 2016 wydatkowano środki w wysokości 77,6 tys. zł, natomiast na pokrycie kosztów wypłacania dodatku energetycznego wydatkowano środki w wysokości 1,6 tys. zł. Ogółem na realizację tego zadania w 2016 r. wydatkowano środki w wysokości 79,2 tys. zł.

Tabela nr 29. Wypłata dodatków energetycznych w latach 2014-2016

Dodatek energetyczny	2014 r.		2015 r.		2016 r.	
	Liczba świadczeń	Wartość świadczeń w tys. zł	Liczba świadczeń	Wartość świadczeń w tys. zł	Liczba świadczeń	Wartość świadczeń w tys. zł
Gospodarstwa domowe prowadzone przez osoby samotne	1 880	21,4	2 654	29,7	2 373	26,6
Gospodarstwa domowe składające się od 2 do 4 osób	2 975	46,9	3 591	55,8	2 787	43,4
Gospodarstwa domowe składające się z co najmniej 5 osób	568	10,7	636	11,8	409	7,6
Ogółem	5 423	79,0	6 881	97,3	5 569	77,6

Źródło: MOPR

5. Zadania własne powiatu

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koszalinie realizuje zadania własne powiatu, a w szczególności:

- organizuje dzieciom pozbawionym opieki, opiekę w rodzinach zastępczych,
- realizuje postanowienia sądu dotyczące umieszczenia małoletnich i nieletnich w pieczy zastępczej,
- kompletuje dokumentację związaną z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- przygotowuje skierowania dotyczące umieszczania dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie Miasta Koszalin,
- tworzy warunki do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych,
- monitoruje sytuację opiekuńczo - wychowawczą dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej,
- obejmuje wsparciem rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka,
- prowadzi postępowania i wydaje decyzje dotyczące udzielania pomocy związanej z pełnieniem funkcji rodziny zastępczej oraz rodzinnego domu dziecka,
- przyznaje pomoc pieniężną na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie w formie rzeczowej,
- organizuje wsparcie osobom usamodzielnianym opuszczającym pieczę zastępczą przez wspieranie procesu usamodzielnienia, udzielanie pomocy w integracji ze środowiskiem osobom usamodzielnianym, z pieczy zastępczej, placówek opiekuńczo-wychowawczych (w tym regionalnych placówek opiekuńczo-

- terapeutycznych), w tym pobytu w mieszkaniach chronionych tj. kierowanie, ustalanie odpłatności,
- dokonuje uzgodnień z powiatami, przygotowuje i kompletuje dokumenty niezbędne do zawarcia porozumień,
  - przygotowuje projekty porozumień między powiatami, w sprawach umieszczania dzieci pochodzących z innych powiatów w rodzinach zastępczych na terenie Miasta Koszalina oraz dzieci pochodzących z terenu Miasta Koszalina umieszczonych
  - na terenie innych powiatów oraz prowadzi merytoryczną obsługę tych porozumień wraz z ponoszonymi wydatkami na ich utrzymanie,
  - wszczyna postępowania u rodziców biologicznych dotyczące odpłatności za pobyt dziecka lub osoby pełnoletniej w pieczy zastępczej i ustala odpłatność rodziców biologicznych dziecka z tytułu umieszczenia go w pieczy zastępczej oraz odstępuje od ustalenia opłaty, umarza w całości lub w części, łącznie z odsetkami, odracza termin płatności, rozkłada na raty ww. opłatę,
  - prowadzi merytoryczną obsługę zawodowych rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka, rodzin pomocowych,
  - przeprowadza analizę zaświadczeń lekarskich opiekunów zastępczych,
  - przygotowuje i kompletuje dokumenty do zawierania umów z rodzinami zawodowymi i rodzinnymi domami dziecka,
  - prowadzi rejestr danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka i pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka,
  - opracowuje i wdraża programy pomocy dziecku i rodzinie.

5.1. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej

Zgodnie z obowiązującymi przepisami piecza zastępcza sprawowana jest w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Dziecku pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej, powiat zobowiązany jest zapewnić opiekę i wychowanie w jednej z form pieczy zastępczej:

- rodzinnej: tj. rodzinie zastępczej spokrewnionej, niezawodowej, zawodowej, w tym pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego i rodzinie zawodowej specjalistycznej oraz rodzinnym domu dziecka,
- instytucjonalnej: tj. placówce opiekuńczo – wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno - terapeutycznego, regionalnej placówce opiekuńczo - terapeutycznej, interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

Rodzina zastępcza i rodzinne domy dziecka zapewniają dziecku całodobową opiekę i wychowanie, w szczególności traktują dziecko w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobowej, zapewniają dostęp do świadczeń zdrowotnych, kształcenia, wyrównania

braków rozwojowych i szkolnych, rozwoju uzdolnień i zainteresowań, zaspokaja potrzeby emocjonalne, bytowe, rozwojowe, społeczne oraz religijne dziecka, zapewnia ochronę przed bezprawną ingerencją w życie prywatne dziecka oraz umożliwia kontakt z rodzicami i innymi osobami bliskimi. Pełnienie funkcji rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka ustaje z mocy prawa z dniem osiągnięcia przez dziecko pełnoletności lub w sytuacji stwierdzenia ustania przyczyny umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koszalinie jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej realizuje m.in. zadania:

- przygotowuje i przekazuje do Sądu Rejonowego opinię na temat kandydatów na rodziny zastępcze, prowadzących rodzinne domy dziecka, dyrektorów placówek opiekuńczo – wychowawczych,
- przygotowuje i przekazuje do Sądu Rejonowego ocenę funkcjonowania oraz zasadności pobytu dziecka w pieczy zastępczej oraz sprawozdanie z funkcjonowania rodziny zastępczej,
- informuje właściwy sąd o całokształcie sytuacji rodziny dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej,
- dokonuje okresowej oceny rodzin zastępczych i prowadzących rodzinny dom dziecka,
- bierze udział w spotkaniach ds. okresowej oceny sytuacji dziecka w placówkach,
- prowadzi nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
- kwalifikuje osoby kandydujące do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
- organizuje szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
- wydaje zaświadczenia kwalifikacyjne zawierające potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej,
- organizuje szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego, wydaje świadectwa ukończenia tych szkoleń oraz opinie dotyczące predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego,
- kieruje na praktyki kandydatów na opiekunów zastępczych,
- organizuje rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkolenia mające na celu podnoszenie ich kwalifikacji,
- zapewniania pomoc i wsparcie osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach rodzin pomocowych oraz dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej,
- zgłasza do ośrodków adopcyjnych informację o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających,

- organizuje opiekę nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku,
- współpracuje między innymi z:
  - Sądem Rodzinnym i Nieletnich, Strażą Miejską, Komendą Policji i kuratorami;
  - ośrodkami adopcyjnymi, placówkami opiekuńczo – wychowawczymi, regionalnymi placówkami opiekuńczo – terapeutycznymi, interwencyjnymi ośrodkami preadopcyjnymi,
  - pracownikami innych komórek organizacyjnych MOPR na rzecz osób i rodzin wymagających wsparcia, a w szczególności w sprawach, w których zagrożony jest interes dziecka,
  - placówkami oświatowymi,
  - instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz osób wymagających wsparcia,
  - z innymi ośrodkami pomocy społecznej i powiatowymi centrami pomocy rodzinie,
  - kościołami i związkami wyznaniowymi,
  - organizacjami społecznymi.

W dniu 7 kwietnia 2016 roku, w siedzibie Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie przy ul. Morskiej 43, odbyło się spotkanie rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka z doradcami finansowymi z Open Finance S.A. oraz PKO BP, w sprawie oferty i możliwości inwestowania i regularnego oszczędzania środków, dla wychowanków pieczy zastępczej. Było to pierwsze takiego typu spotkanie jednocześnie inicjujące i propagujące stosowanie przez koszalińskich opiekunów zastępczych dobrych praktyk.

W dniu 12 czerwca 2016 roku Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koszalinie, już po raz dziewiąty zorganizował Dzień Rodzicielstwa Zastępczego. Imprezę zorganizowano wspólnie z Centrum Rozrywki „Na pięterku” Koszalińskiej Spółdzielni Mieszkaniowej „Przylesie” na terenach rekreacyjnych Parafii pw. Ducha Świętego. Opiekunom zastępczym, którzy obchodzili jubileusz 10-lecia i 15-lecia pełnienia funkcji rodziny zastępczej wręczono listy gratulacyjne. Dzień był okazją do promowania rodzicielstwa zastępczego.

Dnia 11 września 2016 roku również na terenach rekreacyjnych Parafii pw. Ducha Świętego zorganizowano „Festyn dla Rodziny”, w którym wzięły udział rodziny zastępcze oraz mieszkańcy osiedla. W trakcie imprezy dzieci mogły skorzystać z przygotowanych atrakcji. Festyn był kolejną okazją do promowania rodzicielstwa zastępczego wśród okolicznej społeczności.

W 2016 roku MOPR zorganizował wyjazd terapeutyczny dla rodzin zastępczych połączony ze specjalistycznymi zajęciami terapeutycznymi, który odbył się w terminie 7-9.10.2016 r. W warsztatach udział wzięło 63 dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej oraz ich 21 opiekunów.

Ponadto w dniach 21-22 listopada 2016 r. opiekunowie zastępczy wzięli udział w spotkaniu szkoleniowym dotyczącym Alkoholowego Zespołu Płodowego (FAS), które przeprowadzone zostało przez specjalistę ds. programu – FAS Fundacji zaSTOPuj.pl.

W dniu 3 grudnia 2016 roku, wzorem lat poprzednich, zorganizowano zabawę mikołajkową w Centrum Rozrywki „Na Pięterku” dla 465 dzieci. Środki na powyższy cel pochodziły z Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Wychowankowie Placówki Opiekuńczo – wychowawczej Nr 2 w Koszalinie w dniu 19 grudnia 2016 roku uczestniczyli w imprezie organizowanej przez Marcina Gortata: "Marcin Gortat Camp". Jeden z wychowanków wylosował wycieczkę do Stanów Zjednoczonych. W związku z powyższym, małoletni wraz z dyrektorem POW nr 2 na przełomie stycznia i lutego 2017 r. przebywali na 5-dniowej wycieczce w Waszyngtonie.

W 2016 roku sporządzono 20 opinii dotyczących kandydatów na rodziny zastępcze oraz prowadzących rodzinne domy dziecka. Kandydaci, którzy uzyskali wstępną pozytywną opinię organizatora rodzinnej pieczy zastępczej zostali skierowani na szkolenie dla kandydatów dla rodzin zastępczych, które w ramach współpracy przeprowadzone zostało przez Publiczny Ośrodek Adopcyjny w Koszalinie oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie.

Tabela nr 30. Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka w 2016 roku

	Liczba rodzin i rodzinnych domów dziecka	Liczba dzieci
Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka	142	239
w tym: spokrewnione	92	128
niezawodowe	37	49
zawodowe rodziny zastępcze pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	2	5
zawodowe rodziny zastępcze	3	13
zawodowe specjalistyczne	2	2
rodzinny dom dziecka	6	42

Źródło: MOPR

Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka, na ich wniosek, mogą być wspierane przez rodziny pomocowe.

W 2016 roku powstało 20 nowych rodzin, w tym:

- 12 spokrewnionych,
- 8 niezawodowych.

W 2016 roku do pieczy zastępczej przyjęto 50 dzieci i 1 pełnoletnią wychowankę:

- 17 do rodzin zastępczych spokrewnionych,
- 8 do rodzin zastępczych niezawodowych,
- 2 do rodzin zawodowych,
- 18 do rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego,
- 6 do rodzinnych domów dziecka.

Rodziny zastępcze spokrewnione tworzą małżonkowie lub osoby będące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka. W 2016 roku 13 dzieci opuściło rodzinę spokrewnioną: 4 dzieci powróciło do rodziny biologicznej, 8 osób usamodzielniało się, 1 dziecko zostało umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Rodziny zastępcze niezawodowe tworzą małżonkowie lub osoby niebędące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka. W 2016 roku 7 dzieci opuściło rodzinę zastępczą niezawodową: 3 dzieci zostało przysposobionych, 3 osoby usamodzielniały się, 1 dziecko zostało umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej.

Rodzinę zastępczą zawodową tworzą małżonkowie lub osoby nie będące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka, z którymi została zawarta umowa na pełnienie funkcji zawodowej rodziny zastępczej. W 2016 roku 3 dzieci opuściło rodzinę zawodową poprzez powrót do rodziny biologicznej.

Rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, z którymi została zawarta umowa na pełnienie funkcji zawodowej rodziny zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego.

W rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego umieszcza się dziecko do czasu unormowania sytuacji dziecka, nie dłużej jednak niż na okres 4 miesięcy. W szczególnie uzasadnionych przypadkach okres ten może być przedłużony, za zgodą organizatora rodzinnej pieczy zastępczej do 8 miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego: o powrót dziecka do rodziny, przysposobienie, umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej. W 2016 roku 14 dzieci opuściło pogotowie rodzinne: 5 dzieci zostało przysposobionych, 2 dzieci powróciło do rodziny biologicznej, 4 umieszczono w innej formie rodzinnej pieczy zastępczej, 3 umieszczono w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Rodzinny dom dziecka tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, z którymi została zawarta umowa na pełnienie funkcji prowadzących rodzinny dom dziecka. W minionym roku 10 dzieci opuściło rodzinne domy dziecka: 3 dzieci powróciło do rodziny biologicznej, 4 zostało przysposobionych, 2 dzieci zostało umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej, 1 osoba usamodzielniała się.

Świadczenia

Rodzinom spokrewnionym na każde umieszczone dziecko przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów jego utrzymania w wysokości 660,00 zł miesięcznie.

W przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w wysokości 1 000,00 zł miesięcznie.

Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności przysługuje dodatek 200,00 zł miesięcznie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania tego dziecka.

Rodzinie zastępczej zawodowej na dziecko umieszczone na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich przysługuje dodatek 200,00 zł miesięcznie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania tego dziecka.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka przysługują świadczenia oraz dodatki, również po osiągnięciu przez dziecko pełnoletności, jeżeli nadal przebywa w tej rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka, realizując m.in Indywidualny Program Usamodzielnienia, w którym zawarte są wszystkie najważniejsze zadania i obowiązki pełnoletniego wychowanka.

Tabela nr 31. Świadczenia wypłacone w 2016 roku rodzinom zastępczym i rodzinnym domom dziecka

Wydatki w tys. zł						
Wyszczególnienie	Rodzina spokrewniona	Rodzina niezawodowa	Rodzina zawodowa specjalistyczna	Rodzina zawodowa	Rodzina zawodowa pełniąca funkcje pogotowia rodzinnego	Rodzinny dom dziecka
Świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka	1 022,2	589,0	28,8	158,2	55,0	561,5
Świadczenie jednorazowe na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	0,5	0,2	0	0	1,1	0,7
Środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym	-	-	-	21,2	0,5	167,0
Środki finansowe na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z remontem	-	-	-	-	-	2,5

Źródło: MOPR

Porozumienia

W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej na terenie innego powiatu, powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi:

- wydatki na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka w łącznej kwocie świadczeń oraz wynagrodzeń wraz z pochodnymi przysługujących danej rodzinie zastępczej lub prowadzącemu rodzinny dom dziecka,
- średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo -wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
- wydatki na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie.

Na dzień 31 grudnia 2016 r. z terenu Gminy Miasta Koszalin przebywało w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów 16 dzieci. Liczba dzieci z innych powiatów przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Gminy Miasta Koszalin na dzień 31.12.2016 r. wynosiła 54 dzieci.

W 2016 roku zawarto 11 nowych porozumień dotyczących dzieci pochodzących z innych powiatów umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Gminy Miasta Koszalin w tym: 1 porozumienie z Miastem Katowice, 1 porozumienie z Miastem Kielce, 6 porozumień – z Powiatem Koszalińskim, 2 porozumienia – z Powiatem Łobeskim i 1 porozumienie z Miastem Poznań, oraz 9 porozumień dotyczących dzieci pochodzących z terenu Gminy Miasta Koszalin umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów tj. 3 porozumienia z Powiatem Koszalińskim 2 porozumienia z Powiatem Bytowskim, 3 porozumienia z Miastem Słupsk i 1 z Powiatem Gryfickim, z czego wygasło 5 porozumień.

Przyjętą formą rozliczenia w zawartych porozumieniach jest zakup usług przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie wystawianych not księgowych.

W 2016 roku Gmina Miasto Koszalin z tytułu realizacji porozumień poniosła wydatki w kwocie: 190,7 tys. zł. Urząd Miejski w Koszalinie rozliczał w formie dotacji celowej Powiat Suwalski tj. w okresie od 01.01.2016 r. do 30.06.2016 r., dochody z tego tytułu wyniosły: 40,9 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2016 r. w pieczy zastępczej instytucjonalnej na terenie innych powiatów przebywało 9 dzieci z terenu Gminy Miasta Koszalin. W 2016 roku nie zawarto żadnego nowego porozumienia w sprawie umieszczenia dzieci z terenu Gminy Miasta Koszalin w pieczy instytucjonalnej w innym powiecie.

Koszt utrzymania dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów w roku 2016 wyniósł: 552,1 tys. zł. Obsługę finansową w formie usługi świadczył Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koszalinie.

5.2. Kierowanie dzieci do placówek opiekuńczo-wychowawczych

Dziecku pozbawionemu częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej zapewnia się opiekę w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej typu:

- interwencyjnego,
- socjalizacyjnego,
- rodzinnego.

Na terenie Miasta Koszalina funkcjonują 2 placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego (Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 1 i Nr 2), podlegające bezpośrednio Urzędowi Miejskiemu w Koszalinie. W placówkach w roku sprawozdawczym przebywało 16 wychowanków (w tym dwóch pełnoletnich). Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koszalinie skierował do nich 4 dzieci. W 2016 roku 2 dzieci powróciło do rodziny biologicznej, 1 osoba usamodzielniała się.

Ponadto, na terenie Miasta Koszalin funkcjonują 2 placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego:

- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza typu socjalizacyjnego, Młodzieżowa Wspólnota Mieszkaniowa SOS w Koszalinie, prowadzona na zlecenie Gminy Miasta Koszalin przez Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce. W 2016 roku w placówce przebywało: 1 dziecko z Miasta Koszalin oraz 13 dzieci z terenu innych powiatów. W ciągu roku placówkę opuściło 3 dzieci i 3 przyjęto nowych. Miesięczny koszt utrzymania jednego dziecka w 2016 r. w ww. placówce wynosił 3,0 tys. zł.
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Towarzystwa Przyjaciół Dzieci typu socjalizacyjnego, interwencyjnego i specjalistyczno-terapeutycznego z siedzibą w Starych Bielicach funkcjonująca od lutego 2016 roku prowadzona na zlecenie Gminy Miasta Koszalin przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Okręgowy w Koszalinie. W 2016 roku w placówce przebywało: 10 dzieci z Miasta Koszalin, w tym 1 interwencyjnie oraz 8 dzieci z innych powiatów. W ciągu roku 4 dzieci opuściło placówkę. Miesięczny koszt utrzymania jednego dziecka w 2016 roku w placówce wynosił 3 950,00 zł.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koszalinie realizuje postanowienia sądów w zakresie umieszczenia dziecka w placówce w zakresie:

- wyszukiwanie odpowiedniej dla dziecka placówki,
- przekazywanie do placówek dostępnej dokumentacji dziecka, a w szczególności: odpisu aktu urodzenia dziecka, a w przypadku sierot lub półsierot również odpisu aktu zgonu zmarłego rodzica, orzeczenia sądu o umieszczeniu dziecka w placówce,

dokumentacji o stanie zdrowia dziecka w tym karty szczepień, dokumentów szkolnych, w szczególności świadectwa szkolne oraz informacji o prowadzonej pracy z rodziną dziecka i jej rezultatach,

- współpracę z powiatowymi centrami pomocy rodzinie na terenie całej Polski w zakresie kierowania dzieci do wybranych placówek, współpracę z sądami, kuratorami sądowymi, pedagogami szkolnymi.

5.3. Udzielanie pomocy w integracji ze środowiskiem osobom pełnoletnim mającym trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, zakłady poprawcze, rodziny zastępcze

Osoba usamodzielniana to osoba, która przebywała na podstawie orzeczenia sądu w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej, domu pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schronisku dla nieletnich, zakładzie poprawczym, specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, specjalnym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku socjoterapii zapewniającym całodobową opiekę i młodzieżowym ośrodku wychowawczym, a po osiągnięciu pełnoletności opuściła pieczę zastępczą bądź ww. placówki.

Usamodzielnianym udzielano pomocy w integracji ze środowiskiem, w przystosowaniu się do życia codziennego oraz do podejmowania samodzielnych decyzji. Pomoc polegała na szeroko rozumianej pracy socjalnej, wyznaczeniu opiekuna osoby usamodzielniającej się, opracowaniu indywidualnego programu usamodzielnienia się, przeprowadzenia wywiadu środowiskowego, przyznaniu pomocy na usamodzielnienie, pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki, na zagospodarowanie w formie rzeczowej oraz pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym zapewnienia pobytu w mieszkaniu chronionym dla pełnoletnich wychowanków, którzy z różnych względów nie mogą powrócić do domów rodzinnych.

Tabela nr 32. Wysokość świadczeń udzielonych w 2016 roku usamodzielnianym wychowankom rodzinnej pieczy zastępczej

Świadczenia dla usamodzielnianych z rodzinnej pieczy zastępczej	Wydatki (w tys. zł)
pomoc na kontynuowanie nauki	213,8
pomoc na usamodzielnienie pieniężne	18,1
pomoc na zagospodarowanie rzeczowe	19,0
Ogółem	250,9

Źródło: MOPR

Tabela nr 33. Wysokość świadczeń udzielonych w 2016 roku usamodzielnionym wychowankom instytucjonalnej pieczy zastępczej

Świadczenia dla usamodzielnianych z instytucjonalnej pieczy zastępczej	Wydatki (w tys. zł)
pomoc na kontynuowanie nauki	66,8
pomoc na usamodzielnienie pieniężne	13,2
pomoc na zagospodarowanie rzeczowe	17,0
Ogółem	97,0

Źródło: MOPR

Tabela nr 34. Liczba osób usamodzielnianych korzystających ze świadczeń w latach 2014-2016

Rodzaje świadczeń dla osób usamodzielnianych	Liczba osób		
	2014 r.	2015 r.	2016 r.
I. Usamodzielniani z rodzin zastępczych			
Pomoc na kontynuowanie nauki	39	49	46
Usamodzielnienie pieniężne	6	2	2
Zagospodarowanie w formie rzeczowej	3	7	7
II. Usamodzielniani z placówek opiekuńczo-wychowawczych, zakładów poprawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych i specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych			
Pomoc na kontynuowanie nauki	13	22	19
Usamodzielnienie pieniężne	3	2	2
Zagospodarowanie w formie rzeczowej	4	2	6

Źródło: MOPR

5.4. Poradnictwo specjalistyczne

W roku 2016 r. udzielono 1 917 porad i konsultacji indywidualnych, w tym porad psychologicznych w formie konsultacji indywidualnych i grupowych w ramach pomocy psychologicznej, psychoterapeutycznej, diagnostycznej i pedagogicznej, z zakresu:

- rozwiązywania aktualnych problemów życiowych,
- pomocy osobom zgłaszającym takie problemy jak: zaburzenia lękowe, depresje, trudne relacje z członkiem rodziny, problemy małżeńskie, samotność i izolacja, rozwód lub odejście partnera, traumy dziecięce,
- pomocy osobom stosującym i doświadczającym przemocy domowej,
- pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi,
- pomocy osobom niepełnosprawnym,
- niwelowania problemów związanych z zaburzeniami zachowania dzieci i młodzieży,
- pomocy osobom współzależnym,
- pomocy pracownikom socjalnym w rozwiązywaniu problemów z klientem,
- diagnozowania i prowadzenia poradnictwa oraz terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą, opiniowanie kandydatów na rodziny zastępcze,
- pomocy pedagogicznej dzieciom kierowanym do pieczy zastępczej i ich opiekunom oraz rodzicom biologicznym dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- dokonywania okresowej oceny dzieci przebywających w pieczy zastępczej i rodzin zastępczych,

- diagnozowania i udzielania porad rodzinom z problemami opiekuńczo – wychowawczymi,
- rozwiązywania problemów wychowawczych związanych z funkcjonowaniem dziecka w domu rodzinnym i szkole.
- Powyższa pomoc świadczona była m.in. w ramach realizowanych programów:
- Grupa terapeutyczna dla dzieci,
- Grupa terapeutyczna dla młodzieży,
- Grupa wsparcia dla ofiar przemocy,
- Grupa terapeutyczna dla rodzin biologicznych,
- Zajęcia psychoedukacyjne dla rodzin zastępczych prowadzone w ramach spotkań grupy wsparcia dla rodzin zastępczych.
- "Program wspierający powrót osób bezdomnych do społeczności", realizowany w partnerstwie z Towarzystwem Pomocy im. św. Brata Alberta Koło Koszalińskie. Dyżury specjalisty - psychologa w siedzibie świetlicy integracyjnej przy ul. Łużyckiej 12A.

5.5. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych

MOPR realizuje zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, wynikające z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, finansowane z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, pełniąc obsługę administracyjną Funduszu.

Tabela nr 35. Liczba osób, którym przyznano dofinansowanie oraz wydatkowanie środków na poszczególne zadania z zakresu rehabilitacji społecznej w latach 2014-2016

Rodzaje zadań	2014 r.		2015 r.		2016 r.	
	Liczba osób/ podmiotów	Kwota w tys. zł	Liczba osób/ podmiotów	Kwota w tys. zł	Liczba osób/ podmiotów	Kwota w tys. zł
Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych	133	116,0	100	99,9	95	97,5
Dofinansowanie zaopatrzenia osób niepełnosprawnych w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	283	381,4	292	507,3	164	334,6
Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny - dla osób prawnych i jednostek organizacyjnych	1	7,8	-	-	-	-

nie posiadających osobowości prawnej						
Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	24	59,6	4	19,5	11	98,4
Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych - dla osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej	9	34,7	-	-	7	38,9
OGÓŁEM	x	599,5	x	626,7	x	569,4
Finansowanie działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej Nr 1 i Warsztatu Terapii Zajęciowej Nr 2	2	1 693,3	2	1 759,1	2	1 937,3
w tym: dofinansowanie wypłacone ze środków PFRON	x	1 524,0	x	1 583,2	x	1 743,6
środki własne Miasta	x	169,3	x	175,9	x	193,7

Źródło: MOPR

Limit środków PFRON przyznany Uchwałą Nr XVIII/233/2016 Rady Miejskiej w Koszalinie z dnia 24 marca 2016 r., zmieniony Uchwałą Nr XXIV/316/2016 Rady Miejskiej w Koszalinie z dnia 27 września 2016 r., był niższy w porównaniu z rokiem 2015, co spowodowało, że wydatkowano mniej środków na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych. Ogółem na dofinansowanie zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych wydatkowano środki PFRON i Miasta w wysokości 2 506,7 tys. zł.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koszalinie sprawuje nadzór merytoryczny nad działalnością Warsztatu Terapii Zajęciowej Nr 1 przy ul. Budowniczych 6 w Koszalinie oraz Warsztatu Terapii Zajęciowej Nr 2 przy ul. Wyspiańskiego 4 w Koszalinie, prowadzonych przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Koszalinie. Z terapii zajęciowej w Warsztatach do 27 grudnia 2016 r. korzystało 109 osób niepełnosprawnych z upośledzeniem umysłowym w różnym stopniu, od 28 grudnia 2016 r. korzystało 114 osób, a od 29.12.2016 r. – 118 osób, w tym w:

- WTZ Nr 1, ul. Budowniczych 6 - 54 osoby,
- WTZ Nr 2, ul. Wyspiańskiego 4 - 64 osoby.

Zgodnie z zapisem wymienionej ustawy, współfinansowanie działalności warsztatów terapii zajęciowej w 2016 roku odbywało się ze środków PFRON w wysokości 90% kosztów – 1 743,6 tys. zł, oraz 10% kosztów ze środków Miasta w wysokości 193,7 tys. zł.

Pilotażowy program „Aktywny samorząd”

W 2016 roku MOPR realizował finansowany ze środków PFRON pilotażowy program „Aktywny samorząd” Moduł I i Moduł II. Celem głównym programu jest zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.

Program obejmował następujące obszary wsparcia:

1. **Moduł I** – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową, w tym:
  - 1) Obszar A – likwidacja bariery transportowej:
    - Zadanie 1 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,
    - Zadanie 2 - pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B,
  - 2) Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:
    - Zadanie 1 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów i oprogramowania
    - Zadanie 2 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,
  - 3) Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:
    - Zadanie 2 - pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
    - Zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,
    - Zadanie 4 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny,
  - 4) Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej,
2. **Moduł II** – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, w tym:
  - 1) opłata za naukę(czesne),
  - 2) dodatek na pokrycie kosztów kształcenia,
  - 3) dodatek na uiszczenie opłaty za przeprowadzenie przewodu doktorskiego – w przypadku osób, które mają wszczęty przewód doktorski, a nie są uczestnikami studiów doktoranckich.

Tabela nr 36. Dofinansowanie w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd” w 2016 roku

Wyszczególnienie	Liczba osób niepełnosprawnych	Kwota w tys. zł
Moduł I	31	146,7
w tym:		
Obszar A - Zadanie 1	1	5,0
Obszar A - Zadanie 2	3	3,8
Obszar B - Zadanie 1	11	62,5
Obszar B - Zadanie 2	1	2,0
Obszar C - Zadanie 2	5	8,9
Obszar C - Zadanie 3	3	52,8
Obszar C - Zadanie 4	0	0,0
Obszar D	7	11,7
Moduł II	41	91,0
Ogółem:	72	237,7

Źródło: MOPR

6. Zadania z zakresu administracji rządowej realizowane przez powiat

6.1. Pomoc cudzoziemcom

MOPR w ramach pomocy cudzoziemcom, którzy otrzymali w Rzeczypospolitej Polskiej status ochrony uzupełniającej w 2016 roku udzielił pomocy jednej czteroosobowej rodzinie. Udzielona pomoc ma na celu wspieranie procesu integracji cudzoziemców. Pomoc została udzielona w postaci zasiłku pieniężnego na utrzymanie i naukę języka polskiego na wniosek cudzoziemca w ramach realizacji Indywidualnego Programu Integracji, cudzoziemcom, którzy otrzymali w RP status ochrony uzupełniającej – na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy.

Świadczenie przyznane zostało na okres od 1 maja 2016 r. do 30 kwietnia 2017 r. Świadczenie jest w pełni finansowane z budżetu państwa. W 2016 roku wypłacone zostały na ten cel środki w łącznej wysokości 18,5 tys. zł.

6.2. Dodatek wychowawczy

Na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka do świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, a w przypadku placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego, do zryczałtowanej kwoty środków finansowych na utrzymanie dziecka, na każde umieszczone dziecko w wieku do ukończenia 18. roku życia przysługuje dodatek wychowawczy określony w przepisach ustawy z dnia 11 lutego 2016 r.

o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Zgodnie z wspomnianą wyżej ustawą, dodatek wynosi 500 zł miesięcznie na dziecko.

Dodatek, o którym mowa wyżej, przyznaje się od dnia faktycznego umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej tj. rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub w placówce opiekuńczo - wychowawczej, nie wcześniej jednak niż od miesiąca złożenia wniosku o jego przyznanie na okres 12 miesięcy, a w przypadku zmiany w sytuacji rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka, czy też dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego, dodatek przyznaje się na okres kolejnych 12 miesięcy z urzędu. Świadczenie nie jest uzależnione od dochodów.

W 2016 roku na obsługę zadania MOPR wydał kwotę 9,6 tys. zł.

Tabela nr 37. Dodatki wychowawcze wypłacone w 2016 roku bez kosztów obsługi (w tys. zł)

Dodatek wychowawczy - rodziny zastępcze	894,2
Dodatek wychowawczy – instytucjonalna piecza zastępcza	56,7

Źródło: MOPR

7. Mierniki realizowanych zadań

7.1. Świadczeniobiorcy systemu pomocy społecznej

W 2016 roku MOPR realizował zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej i objął wsparciem 2 190 rodzin, składających się z 3 843 osób.

Tabela nr 38. Środowiska korzystające z pomocy społecznej na podstawie ustawy o pomocy społecznej w latach 2014-2016

Rok	Liczba środowisk objętych pomocą Ośrodka	Liczba osób w tych środowiskach
2014	2 505	4 592
2015	2 394	4 385
2016	2 190	3 843

Źródło: MOPR

W porównaniu do 2015 roku liczba środowisk korzystających z pomocy społecznej w roku 2016 zmniejszyła się o 204 (spadek o 8,5 % ogólnej liczby środowisk korzystających ze wsparcia systemu pomocy społecznej).

Powodem odejścia w 2016 roku środowisk z systemu pomocy społecznej było w szczególności: podjęcie zatrudnienia, poprawa sytuacji dochodowej, zrezygnowanie z pomocy (głównie z powodu odmowy współdziałania w rozwiązaniu trudnej sytuacji życiowej), odmowy podpisania kontraktu socjalnego, zgony świadczeniobiorców.

7.2. Powody przyznania pomocy rodzinom objętym pomocą społeczną

Najczęściej występujące powody trudnej sytuacji życiowej klientów przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 39. Najczęściej występujące powody trudnej sytuacji życiowej rodzin klientów systemu pomocy społecznej w latach 2014 – 2016 (dane tabeli nie sumują się)

Powód trudnej sytuacji życiowej klientów	Liczba rodzin		
	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Ubóstwo	2 006	1 799	1 615
Bezdomność	143	126	115
Bezrobocie	1 612	1 339	1 058
Niepełnosprawność	1 230	1 167	1 093
Długotrwała lub ciężka choroba	1 736	1 686	1 611
Potrzeba ochrony macierzyństwa	218	269	216
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	513	230	97
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	38	48	41
Alkoholizm	184	184	168
Narkomania	13	18	8

Źródło: MOPR

Najczęstszymi powodami korzystania klientów z pomocy społecznej w 2016 roku było ubóstwo i długotrwała choroba. Kolejna grupa to niepełnosprawność i bezrobocie.

7.3. Decyzje i odwołania

W 2016 roku wydano 33 941 decyzji, z tego:

- 11 090 decyzji w sprawie świadczeń z pomocy społecznej,
- 1 105 decyzji w ramach zadań pieczy zastępczej,
- 4 242 decyzje w sprawie dodatków mieszkaniowych,
- 1 364 decyzje w sprawie dodatku energetycznego,
- 6 513 decyzji w sprawie świadczeń rodzinnych,
- 7 368 decyzji w sprawie świadczenia wychowawczego,
- 771 decyzji w sprawie koszalińskiego becikowego,
- 21 decyzji w sprawie zasiłku dla opiekuna,
- 1 280 decyzji w sprawie funduszu alimentacyjnego,
- 186 decyzji dla dłużników alimentacyjnych
- 1 decyzję w sprawie informacji publicznej.

W roku 2016 złożono 210 odwołań, zażaleń, wniosków (pism), od 233 decyzji, postanowień, pism. MOPR 8 odwołań od 8 decyzji załatwił we własnym zakresie. Natomiast Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Koszalinie:

- utrzymało w mocy 125 decyzji/postanowień,
- uchyliło 80 decyzji/postanowień w całości lub w części,
- zmieniło 1 decyzję,
- stwierdziło uchybienie terminu do wniesienia odwołania przez odwołującego w 15 przypadkach,
- odmówiło przywrócenia terminu do wniesienia odwołania w 2 przypadkach,
- stwierdziło niedopuszczalność odwołania/zażalenia w 3 przypadkach,
- stwierdziło nieważność decyzji organu I instancji, a następnie na skutek wniosku o przywrócenie terminu i skargi odmówiło przywrócenia terminu do wniesienia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy - 1 przypadek.

Na skutek skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego:

- Wojewódzki Sąd Administracyjny uchylił zaskarżoną decyzję SKO oraz poprzedzającą ją decyzję MOPR w 1 przypadku,
- Wojewódzki Sąd Administracyjny wstrzymał wykonanie decyzji MOPR w 1 przypadku.

7.4. Skargi

W 2016 roku do MOPR wpłynęło 20 skarg, z czego 2 skargi uznano za zasadne. Skargi dotyczyły działań i zachowań pracowników MOPR. Ponadto w roku 2016 wpłynął 1 wniosek, który został uznany jako niezasadny.

7.5. Kontrole zewnętrzne

Tabela nr 40. Wykaz kontroli zewnętrznych przeprowadzonych w MOPR w 2016 roku

Lp.	Organ kontrolujący	Przedmiot kontroli	Termin kontroli	Wyniki kontroli
1.	Państwowa Inspekcja Pracy Okręgowy Inspektorat Pracy w Szczecinie Oddział w Koszalinie	Prawna ochrona zatrudnienia. Kontrolę przeprowadzono w zakresie: czasu pracy pracowników socjalnych, nawiązywania i rozwiązywania stosunku pracy z pracownicą (...) oraz w celu sprawdzenia realizacji wystąpienia.	06.05.2016 r., 09.05.2016 r.	W trakcie kontroli Państwowa Inspekcja Pracy wydała polecenie zaprzestania zawierania umów cywilnoprawnych z pracownikami socjalnymi. Podjęte działania: rozwiązanie umów cywilnoprawnych z pracownikami socjalnymi. Zlecone zadania z zakresu potwierdzenia prawa do świadczeń z opieki zdrowotnej pracownicy socjalni wykonują w ramach obowiązków służbowych bez dodatkowego wynagrodzenia.
2.	Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki w Szczecinie	Realizacja zadań własnych oraz zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez Miasto na prawach	10-11.10. 2016 r.	Działalność oceniono pozytywnie z uchybieniami. Zalecenia pokontrolne: Sprawowanie nadzoru nad Ośrodkiem Interwencji

		powiatu Koszalin, określonych w art. 19, art. 20 i art. 112 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (kontrolą objęto realizację zadań w okresie od 1 stycznia 2015 r. do dnia kontroli).		Kryzysowej i Domem Pomocy Społecznej poprzez zaplanowanie i przeprowadzenie kontroli w tych placówkach. Podjęte działania: Nadzór MOPR będzie sprawowany poprzez udział pracownika MOPR jako członka zespołu kontrolnego w planowanych kontrolach Prezydenta Miasta w DPS w Koszalinie oraz OIK w Koszalinie.
--	--	---	--	---

Źródło: MOPR

8. Pomoc środowiskowa

Głównym celem pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych i doprowadzenie ich do życiowej samodzielności i integracji ze środowiskiem.

Pracownik socjalny podejmuje współpracę z rodziną, bądź osobą, diagnozuje sytuację oraz określa plan pomocy na ich rzecz. Ma to na celu umożliwienie usamodzielniania się rodziny lub osoby, a tym samym pomoc w rozwiązaniu głównych problemów powodujących alienację społeczną. Działania podejmowane w tym zakresie są bardzo zróżnicowane i dostosowane do indywidualnej sytuacji.

Do podstawowych zadań Rejonów Pracy Socjalnej należy m.in.:

- podejmowanie wszechstronnych działań dla rozpoznania potrzeb oraz rozwiązania problemów osób i rodzin potrzebujących pomocy,
- dokonywanie analiz i oceny zjawisk, które powodują zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej oraz kwalifikowanie do uzyskania tych świadczeń,
- pobudzanie społecznej aktywności i inspirowanie działań samopomocowych w zaspokojeniu niezbędnych potrzeb życiowych osób, rodzin, grup i środowisk społecznych,
- prowadzenie pracy socjalnej, rozumianej, jako działalność zawodowa, skierowanej na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie,
- kompletowanie dokumentów osób ubiegających się o świadczenia pomocy społecznej w oparciu o obowiązujące przepisy,
- inicjowanie nowych form pomocy osobom i rodzinom mającym trudną sytuację życiową,
- współpraca i współdziałanie z innymi instytucjami i organizacjami w celu przeciwdziałania i ograniczeniu patologii i skutków negatywnych zjawisk społecznych.

8.1. Praca socjalna

Pracownicy socjalni w oparciu o wywiad środowiskowy dokonują oceny - diagnozy sytuacji osób oraz rodzin i planują pracę socjalną. Pracownicy podejmują pracę socjalną również w środowiskach nie korzystających ze wsparcia finansowego MOPR. Często pomoc ta dotyczyła osób psychicznie chorych bądź starszych oraz rodzin z dziećmi. Praca socjalna z tymi osobami polegała m.in. na monitoringu środowiska, pomocy w kontakcie ze służbą zdrowia czy rodziną w celu zapewnienia właściwej opieki, wsparciu przy załatwianiu spraw urzędowych.

Tabela nr 41. Liczba rodzin objętych wyłącznie pracą socjalną w 2016 roku

Wyszczególnienie	2016 r.	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Pomoc udzielona w postaci pracy socjalnej - ogółem*	930	1 640
w tym: wyłącznie w postaci pracy socjalnej	142	305

*dotyczy tych środowisk, w których prowadzona jest praca socjalna w oparciu o etapy metodycznego postępowania, tj. diagnoza i ocena, wyznaczenie celów działania, opracowanie planu działania, realizacja planu działania, ewaluacja; praca socjalna prowadzona w ramach kontraktu socjalnego.

Źródło: MOPR

8.2. Kontrakt socjalny

Jednym z narzędzi pracownika socjalnego używanym w ramach prowadzenia pracy socjalnej jest kontrakt socjalny. Kontrakt zawierany jest w sytuacjach, w których istnieje możliwość podjęcia przez osobę lub rodzinę działań mających na celu poprawę własnej sytuacji życiowej, zwłaszcza w sytuacji bezrobocia, problemu z alkoholem oraz problemów opiekuńczo – wychowawczych.

Tabela nr 42. Liczba osób, z którymi prowadzono pracę metodą kontraktu socjalnego w 2016 roku

Powód zawarcia kontraktu socjalnego	Liczba osób, z którymi podpisano kontrakt socjalny*
Długotrwała choroba	42
Bezradność w sprawach opiekuńczo–wychowawczych	12
Bezdomność	50
Inne (np. przemoc, uzależnienia)	241
Niepełnosprawność	22
RAZEM liczba osób, z którymi podpisano kontrakt socjalny	334

*Do jednej osoby może być przypisanych kilka powodów (przyczyn)

Źródło: MOPR

8.3. Asystent rodziny

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadziła możliwość przydzielenia rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej - asystenta rodziny.

W MOPR w roku 2016 zatrudnionych było 4 asystentów rodziny. Wsparciem asystenta objęto 59 rodzin z 125 dziećmi. Przeciętny czas pracy asystenta z rodziną to 19 miesięcy.

W roku 2016 asystent zakończył współpracę z 17 rodzinami, w tym:

- ze względu na osiągnięcie celów – 5 rodzin,
- ze względu na zaprzestanie współpracy – 8 rodzin,
- ze względu na brak efektów – 2 rodziny,
- ze względu na zmianę metody pracy – 2 rodziny.

Do zadań asystentów rodziny należy:

- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną,
- bezpośrednia praca w środowisku rodzinnym,
- wspieranie rodziny w rozwiązywaniu różnorodnych problemów,
- współpraca z instytucjami oraz innymi podmiotami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny,
- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej,
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych,
- psychologicznych, wychowawczych z dziećmi itp.,
- wspieranie aktywności społecznej rodzin i propagowanie pozytywnych wzorców funkcjonowania społecznego,
- współpraca z zespołem interdyscyplinarnym i grupą roboczą,
- prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną,
- sporządzanie na wniosek sądu opinii o rodzinach,
- monitorowanie i wspieranie procesu zmian, wzmocnianie i pokazywanie rezultatów własnych osiągnięć, dalsze budowanie postawy aktywnej klienta,
- prowadzenie sprawozdawczości, dokonywanie analiz i przygotowywanie informacji z zakresu realizowanych zadań.

Wyniki realizowanych zadań przez asystentów rodziny:

- w 23 rodzinach uzyskano poprawę umiejętności w prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- w 20 rodzinach poprawie uległa dbałość o higienę osobistą i stan zdrowia,
- 18 rodziców podjęło pracę,
- 37 rodzin złożyło pisma do sądów i innych instytucji np. w sprawach o przywrócenie lub pozbawienie władzy rodzicielskiej, podwyższenie lub obniżenie alimentów, uregulowanie kontaktów z dzieckiem, o zarządzenie przerwy w wykonywaniu orzeczonego wobec dziecka środka wychowawczego, przydział lokalu socjalnego, przyjęcie dziecka do przedszkola, zmniejszenie rat spłaty zadłużenia za czynsz,

ustalenie stopnia niepełnosprawności czy też przyznanie miejsca w mieszkaniu chronionym prowadzonym przez Fundację „Zdążyć z Miłością”. Ponadto rodziny występowały o wydanie zaświadczeń np. o aktualnym stanie zadłużenia za mieszkanie, wysokości zadłużenia alimentacyjnego czy też niespłaconych zobowiązań (komornik),

- w 21 rodzinach uzyskano poprawę umiejętności rozwiązywania problemów opiekuńczo – wychowawczych z dziećmi,
- 14 rodzin zmotywowano do podjęcia terapii: psychologicznej (9 rodzin) i leczenia uzależnienia od alkoholu (5 rodzin),
- 4 osoby zmotywowano do podjęcia nauki, celem uzupełnienia wykształcenia,
- 11 osób ukończyło zajęcia edukacyjne w ramach „Szkoły dla rodziców”,
- 2 rodziny otrzymały z zasobów ZBM lokal socjalny.

Inne:

- w 3 rodzinach dzieci powróciły do rodziców biologicznych,
- w 6 rodzinach przywrócono pełne prawa rodzicielskie,
- 9 osób podjęło odpracowywanie zaległości w ZBM,
- 13 osób zmotywowano do zarejestrowania w PUP,
- 3 osoby zmotywowano do podjęcia prac społecznie - użytecznych.

8.4. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

W 2016 roku w MOPR prowadzony był szereg działań mających na celu zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz stworzenia jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc w rodzinie. Zadanie to realizuje Zespół ds. Koordynacji Działań w Zakresie Przeciwdziałania Przemocy. Osoby wchodzące w skład Zespołu są obligatoryjnie powoływane na koordynatorów grup roboczych w ramach realizowanych procedur „Niebieskie Karty”, przeprowadzają wywiady środowiskowe w środowiskach objętych procedurą, a także tworzą pełne diagnozy problemów występujących w rodzinach. Dodatkowo pracownicy Zespołu regularnie monitorują w środowisku funkcjonowanie rodzin objętych procedurą - dzięki stałemu i regularnemu kontaktowi z innymi instytucjami, zaangażowanymi w realizację procedury „Niebieskie Karty”. Ponadto Zespół koordynuje realizację Programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc, a także organizuje ze środków finansowych Zespołu Interdyscyplinarne szkolenia dla pracowników instytucji zaangażowanych w tworzenie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Koszalina.

Pracownicy Zespołu w ramach konsultacji dla ofiar i sprawców przemocy w siedzibie MOPR w 2016 roku przyjęli i zweryfikowali 68 zgłoszeń dotyczących podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie, dla części przyjętych przypadków została wszczęta procedura „Niebieskie Karty”. W każdym z ww. przypadków osoby zgłaszające się uzyskiwały wyczerpujące informacje na temat placówek i instytucji pomocowych, możliwościach uzyskania wsparcia specjalistów, możliwości podjęcia działań we własnym zakresie w celu

doprowadzenia do zatrzymania przemocy w rodzinie.

Specjaliści Zespołu wspierają także merytorycznie pracowników socjalnych z Rejonów Pracy Socjalnej, a jednocześnie stanowią także obsługę organizacyjno – techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego.

Tabela nr 43. Liczba „Niebieskich Kart” zarejestrowanych w latach 2014-2016

Instytucje wszczynające procedurę „Niebieskie Karty”	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koszalinie	23	18	17
Policja	76	54	80
Oświata	8	3	18
MKRPA	0	1	3
Służba Ochrony Zdrowia	6	2	4
Razem liczba zarejestrowanych Niebieskich Kart	113	78	122

Źródło: MOPR

8.5. Pomoc dla osób opuszczających zakłady karne

MOPR udzielił pomocy 35 osobom po opuszczeniu zakładu karnego w formie:

- finansowej tj. zasiłków okresowych, celowych na zakup żywności, oraz opłaty składki na ubezpieczenie zdrowotne - 48 zasiłków,
- pomocy w naturze tj. 1 gorącego posiłku w stołówce dla 13 osób,
- pracy socjalnej - 5 osób.

Wszystkie osoby, które po opuszczeniu zakładu karnego zgłosiły się do MOPR w sprawie udzielenia pomocy społecznej zostały poinformowane o możliwości skorzystania z pomocy specjalistycznej w formie konsultacji psychologicznych, pedagogicznych. Praca socjalna z ww. osobami polegała przede wszystkim na:

- motywowaniu do podjęcia działań zmierzających do poprawy sytuacji,
- mobilizacji i pomocy w kompletowaniu dokumentów niezbędnych do ubiegania się o orzeczenie stopnia niepełnosprawności – leczenie i ubieganie się o orzeczenie,
- kierowaniu do Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie,
- skierowaniu 15 osób do uzyskania pomocy żywnościowej w PCK,
- skierowaniu 1 osoby do Centrum Psychoterapii i Leczenia Uzależnień „ANON”.

8.6. Działalność Klubu Integracji Społecznej

Klub Integracji Społecznej z dniem 30.06.2012 r. został wpisany do Rejestru Klubów Integracji Społecznej Wojewody Zachodniopomorskiego. Oferta Klubu Integracji Społecznej koncentruje się na wyposażaniu uczestników w wiedzę i umiejętności z zakresu wzajemnego wspierania się w pokonywaniu barier i trudności życia codziennego, wymianie informacji i doświadczeń.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koszalinie w 2016 roku pełnił funkcję partnera w ramach „Programu wspierającego powrót osób bezdomnych do społeczności”, współfinansowanego ze środków Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej,

realizowanego w okresie 14.09.2016 r. – 31.12.2016 r. przez Towarzystwo Pomocy im. Brata Alberta Koło Koszalińskie. Do jego realizacji został oddelegowany psycholog MOPR. Pomoc osobom bezdomnym świadczona była w Świetlicy przy ul. Łużyckiej 12 A w Koszalinie.

Klub Integracji Społecznej prowadzi Punkt Pośrednictwa Pracy Wolontarystycznej (PPPW), wspierający wolontariuszy w codziennej działalności. Realizowano 5 porozumień o wykonywaniu świadczeń wolontarystycznych – 5 wolontariuszek, studentek Politechniki Koszalińskiej świadczyło pomoc 6 dzieciom z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W 2016 roku KIS kontynuował współpracę z Centrum Kultury 105 w Koszalinie, w zakresie realizacji akcji „Kino z rodziną” – stanowiącej bezkosztowe działanie na rzecz promowania alternatywnych form spędzania czasu wolnego.

9. Realizacja programów i projektów dotyczących działań z zakresu pomocy społecznej

9.1. Program korekcyjno- edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie

Program korekcyjno - edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie to zadanie realizowane z zakresu administracji rządowej, zlecone powiatowi. Program realizowany był w wymiarze 60 godzin zajęć grupowych i indywidualnych. Zajęcia odbywały się w formie grupy otwartej – istniała możliwość dołączenia do programu nowych uczestników w trakcie jego trwania. Program adresowany był do osób stosujących przemoc zarówno mężczyzn, jak i kobiet, a pomoc oferowana w ramach Programu udzielana była bezpłatnie. Celem głównym Programu było powstrzymanie osób stosujących przemoc od zachowań niepożądanych i doprowadzenie do zaprzestania stosowania przemocy w rodzinie. Program ukończyło 6 uczestników (z 8 osób, które przynajmniej 1 raz były na zajęciach).

Program finansowany był ze środków Wojewody Zachodniopomorskiego, kwota wydatkowana na realizację to 5,9 tys. zł.

10. Inne zadania realizowane przez MOPR w Koszalinie

10.1. Wypoczynek letni

MOPR był organizatorem wypoczynku letniego w formie wyjazdowej (kolonii) dla dzieci i młodzieży w wieku od 7 do 13 lat z rodzin o najniższych dochodach, a w szczególności dotkniętych problemem alkoholowym. Do realizacji zadania wybrano organizatora kolonii letnich: „ZBUTA” Sp. z o.o. w Wałbrzychu, Kolonie zorganizowano w Ośrodku Wypoczynkowym Efra Wiele w miejscowości Wiele woj. pomorskie, w terminie 20.07-29.07.2016 r. dla 48 osób.

Na realizację kolonii wydatkowano kwotę 40,4 tys. zł ze środków Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

10.2. Obóz survivalowy z elementami profilaktyki uzależnień, skierowany do podopiecznych MOPR – młodzieży z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym i współuzależnionych

W dniach 21.07-01.08.2016 roku 28 podopiecznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie tj. młodzież z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym i współuzależnionych w wieku od 13 do 17 lat, wzięło udział w obozie survivalowym z elementami profilaktyki uzależnień. Obóz zorganizowany został w Runowie k. Lęborka. Celem obozu było podniesienie kompetencji społecznych i inteligencji emocjonalnej oraz ukazanie alternatywnych metod spędzania czasu wolnego dla młodzieży z rodzin dotkniętych problemem uzależnienia alkoholowego.

W trakcie obozu młodzież uczestniczyła w szeregu zajęć rekreacyjnych z zakresu survivalu (m.in.: survivalowe abc, wejście na ściankę wspinaczkową, spacer po moście tybetańskim, nauka rozbijania obozu i rozpalania ognia, techniki przetrwania i radzenia sobie w trudnych warunkach, paintball, pływanie kajakiem, tajniki kamuflażu, zajęcia Arrow TAG dla młodzieży) oraz w 24 godzinach zajęć dydaktycznych, przeciwdziałających uzależnieniom, których tematyka objęła m.in.:

- zachowania ryzykowne wśród dzieci i młodzieży oraz ich skutki (nadużywanie alkoholu, środków psychoaktywnych, wczesna aktywność seksualna, zachowania agresywne i przestępcze, porzucenie nauki szkolnej, ucieczki z domu),
- jak powstaje i czym jest uzależnienie: destrukcyjne działanie środków uzależniających na wszystkie sfery życia człowieka,
- obalenie mitów funkcjonujących w świadomości młodzieży (narkotyki miękkie i twarde),
- jak wygląda leczenie i jakie jest prawdopodobieństwo zakończenia go sukcesem,
- gdzie szukać pomocy w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

Podczas wyjazdu młodzież uczestniczyła również w grach i zabawach sportowo-rekreacyjnych, dyskotekach z nauką tańców animacyjnych, grillach i ogniskach oraz w całodniowej wycieczce do Łeby.

Wyjazd sfinansowany został ze środków Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w kwocie 46,5 tys. zł.

10.3. Weekendowe warsztaty wyjazdowe połączone ze specjalistycznymi zajęciami terapeutycznymi

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koszalinie w 2016 roku zorganizował trzy weekendowe warsztaty wyjazdowe połączone ze specjalistycznymi zajęciami terapeutycznymi skierowane do podopiecznych MOPR. W dwóch wyjazdach tj. w dniach 23-25 września 2016 roku oraz 28-30 października 2016 roku uczestniczyły osoby z problemem uzależnienia alkoholowego oraz współuzależnienia, w tym samotne osoby dorosłe oraz rodziny z dziećmi – łącznie 123 osoby.

W warsztatach wyjazdowych w dniach 7-9 października 2016 roku uczestniczyły rodziny zastępcze z dziećmi – łącznie 85 osób.

Celem warsztatów było podniesienie kompetencji społecznych i inteligencji emocjonalnej oraz ukazanie alternatywnych metod spędzania czasu wolnego dla osób dorosłych, dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem uzależnienia alkoholowego. Tematyka warsztatów była zgodna z zadaniami wynikającymi z art. 4 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Wyjazd sfinansowany został ze środków Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w kwocie 62,4 tys. zł.

10.4. Staże zawodowe i praktyki studenckie

W roku 2016 w ramach umów na zorganizowanie stażu dla bezrobotnych zawartych z Powiatowym Urzędem Pracy w Koszalinie, staże odbywało 5 osób bezrobotnych w następujących komórkach organizacyjnych: Dział Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych – 3 stażystów, Dział Finansowo-Księgowy – 1 stażysta, Rejon Pracy Socjalnej nr 2 – 1 stażysta. W roku 2016 MOPR przyjął w celu odbycia studenckiej praktyki 3 studentów, z następujących uczelni: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu – kierunek Praca Socjalna, Gdańska Wyższa Szkoła Humanistyczna w Gdańsku - studia podyplomowe kierunek Administracja Publiczna, Uniwersytet Gdański - Wydział Nauk Społecznych – kierunek Praca Socjalna.

Ponadto praktykę odbyła 1 osoba kształcąca się w kierunku technika administracji w AP Edukacja - Policealna Szkoła Zawodowa w Koszalinie. Łącznie w MOPR przeprowadzono 464 godziny praktyk.

10.5. Prace społecznie użyteczne

Na mocy Porozumienia Nr 4/2016 z dnia 3 lutego 2016 roku, dotyczącego zorganizowania i finansowania prac społecznie użytecznych, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koszalinie wytypował, a następnie skierował do Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie łącznie 182 osoby, z których 167 otrzymało skierowania do wykonywania prac społecznie użytecznych. Wysoka rotacja na stanowiskach pracy wynikała z systematycznie spadającej liczby klientów MOPR, niskiego rejestrowanego poziomu bezrobocia w Gminie Miasto Koszalin oraz wprowadzenia świadczenia 500+, czego skutkiem był niski poziom motywacji do działań w kierunku aktywizacji zawodowej.

W 2016 roku osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku, korzystające ze świadczeń pomocy społecznej kierowano na 100 stanowisk do następujących podmiotów: Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Koszalinie, Dom Pomocy Społecznej w Koszalinie, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci w Koszalinie, Przedszkole Nr 12 w Koszalinie, Przedszkole Nr 13 w Koszalinie, Przedszkole Nr 11 w Koszalinie, Polski Związek Głuchych w Koszalinie, Polski Czerwony Krzyż w Koszalinie, Liga Ochrony Przyrody w Koszalinie, Towarzystwo Miłośników Koszalińskiej Wąskotorówki, Stowarzyszenie Koszaliński Klub „Amazonka”

w Koszalinie, Przedszkole Nr 14 w Koszalinie, Przedszkole Nr 15 w Koszalinie, Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Koszalinie, Hospicjum im. św. Maksymiliana Kolbego w Koszalinie, Dom Samotnej Matki „Dar Życia” w Koszalinie, Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta Koło Koszalińskie, Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Pomorza Środkowego w Koszalinie, Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami w Koszalinie, Specjalistyczny Zespół Gruźlicy i Chorób Płuc w Koszalinie, Stowarzyszenie Przyjaciół Koszalina, Filharmonia Koszalińska oraz Bałtycki Teatr Dramatyczny w Koszalinie.

Osoby mogły wykonywać prace społecznie użyteczne w liczbie 10 godzin tygodniowo – nie więcej niż 40 godzin miesięcznie. Koszt 1 godziny pracy wynosił 8,10 zł.

10.6. Program odpracowywania zadłużenia z tytułu czynszów oraz innych opłat za używanie lokalu komunalnego Gminy Miasto Koszalin

Na mocy Porozumienia o współpracy między jednostkami z dnia 31 marca 2016 roku, zawartego między Zarządem Budynków Mieszkalnych w Koszalinie a Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Koszalinie, dłużnicy, którzy złożyli wniosek o wykonywanie świadczenia zastępczego, odpracowywali zadłużenie czynszowe w siedzibie MOPR. W uzgodnieniu z ZBM, MOPR wskazał dłużnikom czynności, wykonywane, jako świadczenie rzeczowe, w miejsce świadczenia pieniężnego.

W terminie od 1 do 30 kwietnia 2016 roku prace na stanowisku pomocy biurowej wykonywało łącznie 6 osób, w okresie od 1 do 31 maja 2016 roku 5 osób, w terminie od 1 czerwca do 31 sierpnia 2016 roku 2 osoby, natomiast w okresie od 1 września do 31 grudnia 2016 roku świadczenie rzeczowe wykonywały łącznie 3 osoby. Zarząd Budynków Mieszkalnych w Koszalinie ponosił koszty ubezpieczenia dłużników oraz wszelkie inne koszty niezbędne do realizacji Porozumienia. Porozumienie zawarto na czas nieokreślony.

10.7. IV Koszalińskie Forum Psychiatrii Środowiskowej

W dniu 18 listopada 2016 roku, w auli Politechniki Koszalińskiej przy ul. Kwiatkowskiego, odbyło się IV Koszalińskie Forum Psychiatrii Środowiskowej pt.: *Razem czy osobno. Dialog o reformie psychiatrii*, zorganizowane przez Fundację Na Rzecz Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „NOWE ŻYCIE” w Koszalinie, we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Koszalinie. Już po raz czwarty zorganizowano w Koszalinie spotkanie środowisk związanych z pracą na rzecz osób doświadczających kryzysu psychicznego. Celem konferencji była wymiana doświadczeń ekspertów oraz osób dotkniętych zaburzeniami. W konferencji wzięło udział blisko 200 uczestników. Wśród zaproszonych gości byli lekarze, pielęgniarki, terapeuci z całego kraju, a także pracownicy socjalni, osoby w kryzysie i przedstawiciele władz miasta Koszalina.

Konferencję podzielono na dwa bloki tematyczne:

- Tu i teraz, czyli jak działamy i jak organizujemy proces leczenia/zdrowienia.
- Perspektywy – dokąd i w jaki sposób zmierzamy, czyli jak będzie wyglądał proces leczenia/zdrowienia w najbliższych latach.

Konferencja odbyła się pod patronatem Prezydenta Miasta Koszalina, Rzecznika Praw Obywatelskich, Sekcji Psychiatrii Środowiskowej i Rehabilitacji w Koszalinie, Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych oraz Okręgowej Izby Lekarskiej w Koszalinie.

10.8. Udział w programach lokalnych

10.8.1. Program Zapobiegania Przeszeczności oraz Ochrony Porzadku Publicznego i Bezpieczestwa Obywateli pn. „Bezpieczny Koszalin”

„Bezpieczny Koszalin” to program, ktorego celem jest wzrost bezpieczestwa w Koszalinie, zapobieganie przeszeczności i zachowaniom aspołecznym, itp. W ramach programu w 2016 r. MOPR realizował następujące działania i akcje:

- prowadzenie pracy socjalnej rozumianej jako działalność zawodowa skierowana na pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczestwie oraz tworzeniu warunków sprzyjających temu celowi,
- prowadzenie poradnictwa specjalistycznego,
- pobudzenie społecznej aktywności w zaspokojeniu niezbednych potrzeb życiowych osób i rodzin,
- realizacja programów skierowanych do osób/rodzin uwikłanych w przemoc,
- prowadzenie Programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy,
- umieszczanie małoletnich ofiar przemocy w rodzinach zastępczych, pogotowiu rodzinnym, placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- udzielanie pomocy w ramach funkcjonowania: Centrum Kryzysowego dla Kobiet i Kobiet z Dziećmi przy ul. Harcerskiej 17 i Domu Samotnej Matki przy ul. Wojska Polskiego 13.

10.8.2. „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalin na lata 2016-2020”

Uchwałą Nr XXI/269/2016 Rady Miejskiej w Koszalinie z dnia 24 maja 2016 roku przyjęta została „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalin na lata 2016-2020”, ktorej misją jest: *Koszalin miastem stwarzającym szanse rozwoju mieszkańcom oraz przeciwdziałającym wykluczeniu społecznemu.*

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koszalinie koordynuje prace Zespołu ds. wdrażania, monitorowania i ewaluacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalin”.

Działalność Zespołu ds. wdrażania, monitorowania i ewaluacji Strategii obejmuje:

- dokonywanie raz w roku oceny poziomu wdrażania poszczególnych celów, działań i wskaźników,
- wypracowanie opinii i wniosków do rocznych sprawozdań z realizacji Strategii,
- modyfikację celów, działań i wskaźników określonych w Strategii, w przypadku istotnych zmian społecznych,

- przedstawienie Prezydentowi Miasta Koszalin i Radzie Miejskiej raz w roku informacji i oceny poziomu wdrażania poszczególnych celów i działań.

„Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalin na lata 2016-2020” jest dokumentem określającym najważniejsze kierunki interwencji w odniesieniu do problemów społecznych występujących na terenie Gminy Miasta Koszalin. Dokument wskazuje obszary problemowe oraz priorytetowe kierunki działań niezbędne do osiągnięcia przyjętych celów.

10.8.3. „Miejski Program Wychodzenia i Przeciwdziałania Bezdomności na lata 2016-2020”

Program przyjęty został Uchwałą Nr XXII/286/2016 Rady Miejskiej w Koszalinie z dnia 23.06.2016 r. Program skupia się wokół działań profilaktycznych, osłonowych i aktywizujących wobec osób bezdomnych oraz zagrożonych bezdomnością. Celem działań jest m.in.:

- w obszarze działań profilaktycznych - diagnoza zjawiska zagrożenia bezdomnością, doskonalenie systemu działań zapobiegających bezdomności, przeciwdziałanie procesom marginalizacji społecznej,
- w obszarze działań osłonowych – zapobieganie pogłębianiu się zjawiskom bezdomności i zagrożenia bezdomnością, w tym zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego,
- w obszarze działań aktywizujących – zapobieganie lub minimalizacja skutków wykluczenia społecznego, reintegracja społeczna, aktywizacja i motywacja w oparciu o różnorodne formy wsparcia.

W ramach Programu w 2016 roku, poza bieżącym udzielaniem wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym problemem bezdomności lub nim zagrożonym, MOPR prowadził monitoring zjawiska bezdomności na terenie miasta, w tym m.in. poprzez badanie ankietowe (jakościowe i ilościowe) osób bezdomnych dokonane wspólnie i w porozumieniu ze Strażą Miejską oraz Towarzystwem Pomocy im. św. Brata Alberta Koło Koszalińskie.

10.8.4. „Miejski Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2016-2018”

Jednym z programów realizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koszalinie jest „Miejski Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2016 –2018”. Główne założenia programu skupiają się wokół: poprawy funkcjonowania rodziny przeżywającej trudności wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, poprawy sytuacji dziecka w środowisku nauczania, promocji zdrowia mieszkańców oraz rozwój sportu i rekreacji, a także zwiększenie poziomu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży. Program ukierunkowany jest na zwiększenie współpracy pomiędzy wszystkimi służbami zaangażowanymi w pracę na rzecz dziecka i rodziny zagrożonej wykluczeniem społecznym,

rozwój form wspierania rodzin przeżywających problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, poprawy funkcjonowania i bezpieczeństwa rodziny oraz rozwój i profesjonalizację zawodowych form pieczy zastępczej.

Realizacja założonych w Programie celów jest systematycznie monitorowana i ewaluowana, dzięki czemu możliwe jest wyciągnięcie wniosków, a co za tym idzie udoskonalenie Programu oraz wprowadzenie ewentualnych korekt, a także nowych rozwiązań wynikających ze zmieniających się uwarunkowań społecznych oraz doświadczeń podmiotów realizujących Program.

Realizowany Program odnosi się do aktualnie diagnozowanych zjawisk związanych z funkcjonowaniem rodzin, tj. dokładnej analizy środowiska rodzinnego, prowadzonej przez pracowników socjalnych i asystentów rodziny, wzmocnienia funkcji rodziny, poprzez rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziców, a także podniesienia świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny.

10.8.5. „Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie miasta Koszalin na lata 2016 – 2020”

Program został przyjęty Uchwałą Nr XXII/288/2016 Rady Miejskiej w Koszalinie z dnia 23 czerwca 2016 r. w sprawie przyjęcia „Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020”.

Powyższy program realizowany jest przez przedstawicieli lokalnych instytucji oraz organizacji pozarządowych działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Głównym celem programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Gminie Miasto Koszalin, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwięzionych w przemoc w rodzinie z uwzględnieniem osób z zaburzeniami psychicznymi. Cele szczegółowe założone w Programie, są ze sobą ściśle powiązane i oscylują w czterech najważniejszych obszarach związanych z przeciwdziałaniem przemocy, które są zbieżne z celami strategicznymi i operacyjnymi zawartymi w „Wojewódzkim Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2012 – 2020”, „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalin na lata 2016 - 2020” oraz „Miejskiego Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2016 – 2018”.

11. Współpraca z innymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi

1) współpraca z Domem Pomocy Społecznej w Koszalinie to m.in.:

- prowadzenie postępowań w zakresie kierowania i umieszczania w DPS dla osób w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chorych,
- wydawanie decyzji administracyjnych przyznających pobyt w Dziennym Domu Pomocy Złoty Wiek i Dziennym Domu „Senior-WIGOR-Pogodna Jesień”,
- wydawanie decyzji administracyjnych dotyczących przyznawania usług opiekuńczych,

2) współpraca z Publicznym Ośrodkiem Adopcyjnym w Koszalinie to m.in.:

- zgłaszanie do ośrodka adopcyjnego informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających,
- dokonywanie z udziałem przedstawiciela ośrodka adopcyjnego oceny sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej,
- dokonywanie z udziałem przedstawiciela ośrodka adopcyjnego oceny rodziny zastępczej, pogotowia rodzinnego i rodzinnych domów dziecka,
- przekazywanie oświadczeń opiekunów prawnych dzieci oraz oświadczeń woli małoletnich dotyczących zgody na przysposobienie,

3) współpraca z Miejską Poradnią Pedagogiczno – Psychologiczną to m.in.:

- kierowanie rodziców z dziećmi na konsultację do poradni,
- pomoc w uzyskaniu przez pracowników socjalnych i asystentów rodziny diagnoz, opinii oraz orzeczeń z zakresu funkcjonowania dzieci pozostających pod opieką poradni,

4) współpraca z pedagogami szkolnymi to m.in.:

- pomoc w pozyskaniu stypendium dla uczniów,
- wymiana informacji dotyczącej funkcjonowania dziecka i jego zachowania w celu pomocy i wspomagania rozwoju dzieci i młodzieży,

5) współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Koszalinie to m.in.:

- wymiana informacji dotyczących osób zarejestrowanych w PUP szczególnie w zakresie ofert pracy, kursów oraz szkoleń,
- korzystanie z systemu SEPI w celu uzyskania informacji dotyczących statusu osoby ubiegającej się o udzielenie pomocy społecznej,

6) współpraca z Sądem Rejonowym w Koszalinie i Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej to m.in.:

- pozyskiwanie informacji o funkcjonowaniu rodziny w środowisku,
- udzielanie informacji o sytuacji rodzinnej osób pozostających pod opieką asystenta rodziny,
- bieżące informowanie sądu o sytuacji rodzinnej podopiecznych,
- wspieranie rodzin, udzielania pomocy w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych,

7) współpraca z placówkami służby zdrowia to m.in.:

- przyjmowanie zgłoszeń pielęgniarek środowiskowych oraz lekarzy o osobach wymagających wsparcia MOPR,
- ustalanie terminów wspólnych wizyt lub indywidualnych wizyt i wejść w środowisko,

8) współpraca z Zarządem Budynków Mieszkalnych w Koszalinie to m.in.:

- sporządzanie opinii na temat sytuacji materialno-bytowej klientów,
- informowanie o lokalach zdewastowanych przez klientów MOPR,

- pozyskanie informacji na temat osób, które odpracowują zadłużenia czynszowe oraz osób mających zadłużenia czynszowe (celem pomocy w uzyskaniu możliwości odpracowania długu),
- zgłaszanie potrzeb podopiecznych w zakresie wymiany okien, drzwi, wstawiania szyb, zamków w drzwiach, awarii budynku, zagrożenia epidemiologicznego,
- zgłaszanie przypadków zajęcia pustostanów przez nieuprawnione osoby,
- wspólne wejścia w środowisko,

9) współpraca z Komendą Miejską Policji i Strażą Miejską w Koszalinie to m.in.:

- patrolowanie Koszalina w ramach akcji zima,
- wnioski o interwencje,
- asystowanie pracownikowi socjalnemu w środowiskach, gdzie jego bezpieczeństwo może być zagrożone,
- pozyskiwanie informacji dotyczących przeprowadzanych interwencji w miejscu zamieszkania świadczeniobiorców,

10) współpraca z Okręgowym Inspektoratem Służby Więziennej w Koszalinie to m.in.:

- udostępnianie przebywającym i opuszczającym Zakład Karny w Koszalinie i Areszt Śledczy w Koszalinie materiałów informacyjnych dotyczących obszaru działania MOPR oraz innych instytucji świadczących pomoc na rzecz osadzonych i opuszczających ZK i AŚ,
- objęcie pomocą osób opuszczających ZK i AŚ oraz ich rodziny pomocą wynikającą z ustawy o pomocy społecznej,

11) współpraca z Polskim Stowarzyszeniem na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Koszalinie to m.in.:

- nadzór merytoryczny nad działalnością Warsztatów Terapii Zajęciowej,
- wydawanie decyzji administracyjnych przyznających pobyt osobom z niepełnosprawnością intelektualną w Środowiskowym Domu Samopomocy przy ul. Budowniczych 6,

12) współpraca z Fundacją na Rzecz Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Nowe Życie”:

- wydawanie decyzji administracyjnych przyznających pobyt osobom z zaburzeniami psychicznymi w dwóch środowiskowych domach samopomocy: Filia „Odrodzenie” przy ul. Odrodzenia 34 i Filia „Przyszłość” przy ul. Zwycięstwa 119,

13) współpraca z Przedsiębiorstwem Gospodarki Komunalnej Spółka z o. o. w Koszalinie:

- realizacja zadania - sprawienie pochówku osób bezdomnych, samotnych, nieznanymi, dzieci martwo urodzonych,

14) współpraca ze Spółdzielnią Socjalną „Albert” w Koszalinie:

- realizacja zadania – codzienne przygotowywanie, wydawanie i umożliwienie spożycia gorącego posiłku dla dorosłych podopiecznych MOPR,

15) współpraca z Kołem Koszalińskim Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta:

- współpraca w zakresie realizacji zadania z zakresu pomocy społecznej - udzielanie schronienia osobom bezdomnym przebywającym na terenie Miasta Koszalin (kierowanie i wydawanie decyzji na schronienie),
- 16) współpraca ze Stowarzyszeniem „S.O.S.” w Koszalinie:**
  - realizacja zadania – codzienne przygotowywanie, wydawanie i umożliwienie spożycia gorącego posiłku dla dorosłych podopiecznych MOPR,
- 17) współpraca z Centrum Kultury 105 w Koszalinie:**
  - udział podopiecznych MOPR w akcji „Kino z rodziną” w bezpłatnych lub za 1 zł seansach filmowych,
- 18) współpraca z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:**
  - wnioskowanie o podjęcie leczenia odwykowego,
- 19) współpraca z Centrum Psychoterapii i Leczenia Uzależnień „ANON”:**
  - kierowanie na terapię osób uzależnionych od alkoholu i dorosłych członków rodzin z problemem alkoholowym,
- 20) współpraca z Oddziałem Rejonowym Polskiego Czerwonego Krzyża:**
  - kierowanie podopiecznych MOPR do PCK w celu uzyskania pomocy żywnościowej (w ramach realizacji Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020, w 2016 roku pomocą żywnościową objęto 1 072 podopiecznych MOPR),
- 21) współpraca z Caritas Diecezji Koszalińsko – Kołobrzeskiej to m.in.:**
  - współpraca z koordynatorem Centrum w zakresie możliwości umieszczenia osoby w Centrum Kryzysowym i udzielenia dalszej pomocy i wsparcia,
  - informowanie podopiecznych MOPR o możliwości korzystania z zaopatrzenia w żywność, odzież i środki higieny osobistej w Caritas, oraz możliwości skorzystania z łóżni,
- 22) współpraca z Domem Miłosierdzia:**
  - pracownicy socjalni udzielili wsparcia mieszkańcom i pracownikom Domu w zakresie pomocy określonej w ustawie o pomocy społecznej,
- 23) współpraca z Fundacją „Zdążyć z Miłością”:**
  - współpraca przy realizacji zadania polegającego na prowadzeniu przez Fundację mieszkania chronionego dla samotnych matek z małoletnimi dziećmi.

12. Działalność informacyjno-promocyjna

MOPR realizuje politykę informacyjną oraz promocyjną na rzecz mieszkańców Koszalin, w szczególności na rzecz rodzin objętych wsparciem, a także potrzebujących pomocy.

W 2016 roku przeprowadzono następujące działania w tym zakresie:

- prowadzenie szerokiej akcji informacyjnej dot. rządowego programu 500+ w Głosie Koszalińskim, Gazecie Miasto, Ekoszalin.pl, TV MAX, Radio Koszalin, Radio Plus, RMF MAX, TV Szczecin,
- wywiad na temat świadczenia rodzicielskiego w Radio Koszalin,

- wywiad w sprawie wprowadzania ustawy „Za życiem” w Radio ESKA,
- wywiad na temat rodzin zastępczych w Radio Koszalin,
- wywiad dotyczący sytuacji pogorzalców w Radio ESKA,
- wywiad dotyczący warunków mieszkaniowych w budynku socjalnym przy ul. Lechickiej 29 dla TVN Uwaga,
- wywiad na temat współpracy z Fundacją „Zdążyć z Miłością” w sprawie mieszkania chronionego w Radio Koszalin,
- wywiad na temat projektu „Rodzina” w Radio ESKA,
- artykuł „Przybywa bezdomnych” w Głosie Koszalińskim,
- wywiad w sprawie zmiany nazwy MOPR w Radio ESKA i Radio Koszalin,
- włączenie się do akcji „Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przystępstwem” w dniach 22-26.02.2016 r., pracownicy MOPR pełnili dyżury osobiste i telefoniczne w siedzibie MOPR,
- strona internetowa www.mops.koszalin.pl i BIP MOPR – bieżąca aktualizacja w zakresie świadczonej pomocy, terminów wypłat świadczeń, adresów i telefonów kontaktowych do poszczególnych komórek organizacyjnych MOPR itp.

Ponadto w roku 2016 Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koszalinie był współorganizatorem konferencji:

- „Przemoc ma płęć” (16 luty),
- „Dziecko między prawem a rzeczywistością” (31 maja),
- „Dla lepszego jutra przemoc nie oznacza niemoc” (10 listopad 2016),
- „IV Koszalińskie Forum Psychiatrii Środowiskowej” (18 listopada).

13. Wybrane działania w celu poprawy funkcjonowania MOPR

W roku 2016 podjęto w MOPR działania, mające na celu poprawę warunków pracy pracowników MOPR oraz zwiększenie poczucia zadowolenia klientów ze świadczonych usług, a mianowicie:

1) w zakresie remontów, modernizacji i adaptacji:

- malowanie 29 pomieszczeń biurowych i kompleksowy remont 1 pomieszczenia w budynku przy al. Monte Cassino 2,
- wykonano zabudowę korytarza na II p. budynku przy al. Monte Cassino 2 tworząc pomieszczenie magazynowe na sprzęt i artykuły biurowe, odzyskując jednocześnie pomieszczenie biurowe,

2) w zakresie wyposażenia:

- na bieżąco zabezpieczano stanowiska pracy w niezbędne wyposażenie,

3) w zakresie komputeryzacji:

- zakupiono 47 zestawów komputerowych z oprogramowaniem i urządzeniami peryferyjnymi, 2 serwery wraz z oprogramowaniem, 4 niszczarki dokumentów oraz 2 kserokopiarki,

- zakupiono sprzęt i oprogramowanie do lokalizacji teczek świadczeniobiorców a także system szaf przesuwanych na potrzeby ich przechowywania.

14. Potrzeby

1) Potrzeby w zakresie problemów społecznych:

- Zabezpieczenie miejsc wraz ze środkami finansowymi przeznaczonymi dla:
  - Osób uzależnionych od alkoholu (w tym bezdomnych, przewlekle chorych) wymagających umieszczenia w domu pomocy społecznej poza Gminą Miasto Koszalin,
  - Osób z zaburzeniami psychicznymi (w tym bezdomnych) wymagających umieszczenia w domu pomocy społecznej poza Gminą Miasto Koszalin,
- Rozwijanie form wsparcia dla osób z chorobą Alzheimera np. w poprzez utworzenie dziennego ośrodka wsparcia,
- Zabezpieczenie miejsc wraz ze środkami finansowymi na tzw. mieszkalnictwo wspierane przeznaczone dla:
  - Osób bezdomnych po pobytach w placówce stacjonarnej opieki zdrowotnej (z zapewnieniem usług pielęgnacyjnych na czas rekonwalescencji),
  - Osób z zaburzeniami psychicznymi (czasowe wsparcia np. na okres nauki samodzielności, nieobecność rodziny/opiekuna itp.),
  - Osób samotnych oraz rodzin z problemami społecznymi, wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem (czasowy pobyt z elementami aktywnej integracji społecznej i zawodowej),
- Zabezpieczenie dostępności do zwiększających się i odpowiednich do potrzeb usług opiekuńczych,
- Pozyskiwanie nowych rodzin zastępczych oraz profesjonalizacja funkcjonujących,
- Utworzenie specjalistycznej placówki wsparcia dziennego.

2) Potrzeby w zakresie remontów, modernizacji i adaptacji:

- planowane remonty (znaczna część w bieżącym roku):
  - remont pomieszczeń biurowych w siedzibie MOPR (około 10 pomieszczeń),
  - remont korytarza na parterze w siedzibie MOPR,
  - remont 3 toalet na parterze w siedzibie MOPR,
  - remont pomieszczeń piwnicznych (korytarza) w budynku przy ul. Podgórnej 16,
  - malowanie 15 pomieszczeń biurowych w budynku przy ul. Podgórnej 16,
  - malowanie 5 pomieszczeń biurowych i korytarza oraz kompleksowy remont 2 pomieszczeń biurowych w budynku przy ul. Morskiej 43,
  - bieżące remonty w ramach potrzeb.

3) Potrzeby w zakresie inwestycji w infrastrukturę informatyczną:

- planowane inwestycje:

w celu pełnego wykorzystania "Zintegrowanego Systemu Informatycznego" konieczna jest budowa sieci teleinformatycznych w budynkach przy ul. Podgórnej 16 i ul. Morskiej 43. Sieć światłowodowa jest realizowana przez Gminę Miasto Koszalin. Pozostaje, więc jedynie przygotować infrastrukturę informatyczną w połączonych jednostkach. W budynku przy al. Monte Cassino 2 sieć teleinformatyczna jest w pełni przygotowana. Wykonanie sieci teleinformatycznej wraz z odpowiednimi urządzeniami sieciowymi i centralkami telefonicznymi pozwoli również obniżyć koszty usług telefonicznych w związku z możliwością zrezygnowania, z co najmniej kilku linii telefonicznych.

4) Potrzeby w zakresie komputeryzacji:

- wymiana serwera w siedzibie MOPR,
- zintegrowanie wszystkich jednostek organizacyjnych MOPR, w tym Rejonów Pracy Socjalnej, poprzez połączenie ich siecią światłowodową, poprzez budowę wewnętrznych sieci teleinformatycznych w budynku przy ul. Podgórnej 16 oraz przy ul. Morskiej 43,
- wymiana najstarszych zestawów komputerowych wraz z urządzeniami peryferyjnymi i oprogramowaniem.

5) Potrzeby w zakresie bezpieczeństwa pracowników:

- instalacja systemów monitoringu i ochrony w miejscach potencjalnie narażonych na niebezpieczne zdarzenia – realizacja planowana w bieżącym roku.

Wykaz wykresów i tabel

Wykres nr 1. Liczba osób korzystających z zasiłków stałych w latach 2014-2016

Tabela nr 1. Zatrudnienie w MOPR w podziale na komórki wg stanu na 31.12.2016 r.

Tabela nr 2. Pracownicy zatrudnieni na stanowisku pracownik socjalny z podziałem na komórki organizacyjne wg stanu na dzień 31.12.2016r.

Tabela nr 3. Wykształcenie pracowników MOPR w podziale na komórki wg stanu na 31.12.2016 r.

Tabela nr 4. Szkolenia pracowników w 2016 roku

Tabela nr 5. Wydatki na realizację wszystkich zadań MOPR w latach 2014-2016

Tabela nr 6. Realizacja pomocy społecznej w formie zasiłków celowych i okresowych oraz składek na ubezpieczenie społeczne w latach 2014-2016

Tabela nr 7. Liczba osób, którym wydano decyzje o przyznaniu usług w latach 2014-2016

Tabela nr 8. Liczba osób przebywających w domach pomocy społecznej w latach 2014-2016 (stan na dzień 31 grudnia)

Tabela nr 9. Średni koszt utrzymania w domach pomocy społecznej oraz średnia dopłata gminy (w zł)

Tabela nr 10. Wskaźnik odpłatności Gminy za pobyt w domach pomocy społecznej w 2016 roku

Tabela nr 11. Ilość miejsc noclegowych dla osób bezdomnych

Tabela nr 12. Liczba osób bezdomnych, które skorzystały ze schronienia w 2016 roku

Tabela nr 13. Udzielone świadczenia osobom bezdomnym przez MOPR w 2016 roku

Tabela nr 14. Efekty aktywizacji mieszkaniowej i zawodowej osób bezdomnych w 2016 roku

Tabela nr 15. Liczba gospodarstw domowych, którym przyznano dodatki mieszkaniowe w latach 2014-2016

Tabela nr 16. Wypłata dodatków mieszkaniowych w latach 2014-2016

Tabela nr 17. Typy gospodarstw domowych, którym przyznano dodatki mieszkaniowe w latach 2014-2016

Tabela nr 18. Liczba osób i wydatkowane kwoty na opłacenie składki na ubezpieczenie zdrowotne w latach 2014-2016

Tabela nr 19. Liczba decyzji oraz kwoty wypłaconych świadczeń w latach 2015 – 2016

Tabela nr 20. Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w latach 2014-2016

Tabela nr 21. Rodzaj i wysokość świadczeń rodzinnych wypłaconych w 2016 roku

Tabela nr 22. Liczba wniosków przyjętych w 2016 roku w porównaniu do lat 2014 i 2015

Tabela nr 23. Zestawienie liczby osób korzystających ze świadczeń w latach 2014 – 2016

Tabela nr 24. Wydatkowane kwoty na świadczenia rodzinne w latach 2014-2016

Tabela nr 25. Wydatkowane kwoty na zasiłki dla opiekunów w latach 2014- 2016

Tabela nr 26. Liczba wniosków oraz kwoty wypłaconych świadczeń w latach 2014 – 2016

Tabela nr 27. Kwoty należności od dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych wierzycielom świadczeń w latach 2014-2016

Tabela nr 28. Kwoty odzyskane od dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń osobom uprawnionym w latach 2014-2016

Tabela nr 29. Wypłata dodatków energetycznych w latach 2014-2016

Tabela nr 30. Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka w 2016 roku

Tabela nr 31. Świadczenia wypłacone w 2016 roku rodzinom zastępczym i rodzinnym domom dziecka

Tabela nr 32. Wysokość świadczeń udzielonych w 2016 roku usamodzielnianym wychowankom rodzinnej pieczy zastępczej

Tabela nr 33. Wysokość świadczeń udzielonych w 2016 roku usamodzielnionym wychowankom instytucjonalnej pieczy zastępczej

Tabela nr 34. Liczba osób usamodzielnianych korzystających ze świadczeń w latach 2014-2016

Tabela nr 35. Liczba osób, którym przyznano dofinansowanie oraz wydatkowanie środków na poszczególne zadania z zakresu rehabilitacji społecznej w latach 2014-2016

Tabela nr 36. Dofinansowanie w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd” w 2016 roku

Tabela nr 37. Dodatki wychowawcze wypłacone w 2016 roku bez kosztów obsługi (w tys. zł)

Tabela nr 38. Środowiska korzystające z pomocy społecznej z powodu ustawy o pomocy społecznej w latach 2014-2016

Tabela nr 39. Najczęściej występujące powody trudnej sytuacji życiowej rodzin klientów systemu pomocy społecznej w latach 2014 – 2016 (dane tabeli nie sumują się)

Tabela nr 40. Wykaz kontroli zewnętrznych przeprowadzonych w MOPR w 2016 roku

Tabela nr 41. Liczba rodzin objętych wyłącznie pracą socjalną w 2016 roku

Tabela nr 42. Liczba osób, z którymi prowadzono pracę metodą kontraktu socjalnego w 2016 roku

Tabela nr 43. Liczba „Niebieskich Kart” zarejestrowanych w latach 2014-2016